Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 619 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1886 (Ն. Տ.) 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1886 — 3 ՃԷՄԱԶԻ ԻԼ ԷՎՎԷԼ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐԴԻ ԻՆԵՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ
Գալատիա, Նորատունկեան-Խան
غزته‌سی اداره‌سنه
Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	գահեկան արժէք	200
» »	Վեցամեայ	» »	100
» »	Եռամեայ	» »	50
Գաւառաց »	եւ արտասահման Թղթատարով	տարեկան » »	240
Գաւառաց	համարեալ տեղական Թղթատարով	վեցամեայ » »	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	Ֆրանք	50
» »	վեցամեայ	»	28

Գրաբս զրկուած լրագրաց համար ծախքը Տեսչութեան վրայ է։
Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՇԱԲԱԹ, 25 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1886

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՏԱՐԿ ԱՆՏՈՒՆԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Ցաւալի է հաստատել թէ իրական բարւոքում մը կարելի չէ եղած մասնաւորապէս մուծանել Պարիսարքարանի ելմտական կացութեան մէջ։ Չի կրնար ըսուիլ թէ ուրիշ Պարիսարքի մը օրով աւելի փոքրն վիճակ մը պիտի ունենար Պարիսարքարանի Մնտուկը։ Չենք կրնար ենթադրել թէ ուրիշ Վարչութիւն մը պիտի խորհէր բարւոքման միջոցներ որոնք վրիպած լինին արդի Վարչութեան ուշադրութենէն։ Շէմարտութիւնն այն է թէ Պարիսարքարանի եւ ելեւմտից բարգաւաճումը կախում ունի այնպիսի պայմաններէ, որոնք բոլորովին չեն հպատակիր Պարիսարքի մը կամոց կամ Վարչութեան մը տրամադրութենց։ Ինչ որ Պարիսարքարանը կրնայ ընել իւր ելեւմտից կանոնաւորման համար, սա է որ, ազգային կեդրոնական իշխանութեան ծախուց համար ազգային անհատներէ առնուելիք տուրքերը կամ իրաւունքներն արդարապէս բաշխուած լինին, ժամանակին գանձուին, և խնամով գործածուին։ Բաշխման արդարութիւն, ճանչման կանոնաւորութիւն և ջրծածման ապահովութիւն՝ երբեակ միջոցներն են զոր Պարիսարքներ ու Վարչութիւններ աւելի կամ նուազ համամտութեամբ ի գործ դրած են հետզհետէ։ Բայց այս երբեակ միջոցք երբեք բաւական չեն եղած բաղձացեալ առաձգութիւնը տալու Պարիսարքարանի ելեւմտից։ Զորրորդ պայման մը կայ, թերեւս ամենէն կարեւորը, զոր իրագործել ո՛չ Պարիսարքին ձեռքն է, ո՛չ ալ ո՛ և է Վարչութեան։ Ազգայնոց բարեյաջողութիւն իրենց ազգային տուրքերն հատուցանելու՝ էական պայման մ'է վարչային այնպիսի դրութեան մը մէջ, յորում պարտաղանցներն ի կարգ հրաւիրելու նիւթական միջոցք իրենց բացակայութեամբ կը փայլին։ Չենք ըսեր թէ հանրօգուտ ճանչուած հաստատութեան մը պահպանման համար տարեկան քանի մը հազար ոսկի գանձել անկարելի է առանց պատժական իրաւասութիւն մը տալու այն հաստատութեան։ Ս. Փրկչեան հաստատութեան տարեկան ելմտացոյցը Պարիսարքարանի ելմտացոյցին կրկինն և երբեմն եռապատիկն է։ բայց Ս. Փրկչի Հոգաբարձութիւնն երբեք պատժական միջոցներու պէտք չզգար իւր մեծ ելմտացոյցին երկու կողմերն հաւասար բերելու համար։ Խնդիրն հոն է թէ, Պարիսարքարանը ճշդիւ ո՛չ բարեգործական հաստատութիւն մ'է, ո՛չ ալ կառավարական հաստատութիւն մը։ Բարեգործական հաստատութիւն մը չէ. որովհետեւ ուղղակիօրէն ոչ ազգատ տղաքներ կը կրթէ, ո՛չ հիւանդներ կը դարմանէ, ո՛չ օրերեր կը խնամէ, ո՛չ ալ անկար ծերունիներ կը պատսպարէ։ Ազգին մէջ գտնուած առ մեն բարեգործական հաստատութեանց պաշտպանն և կառավարութեան առջեւ անոնց ներկայացուցիչն ու պատասխանատուն է։ բայց ինքն անոնց ո՛չ մին չէ։ Կառավարական հաստատութիւն մ'ալ չէ. զի նիւթական ոյժ բոլորովին կը պակսի իրեն։ Իւր այս բացառիկ կացութեամբ հանդերձ, Պարիսարքարանն, իրրեւ ազգային-բարոյական-կրօնական առանձին իշխանութեան մը կեդրոն, Ազգին ամենակարեւոր հաստատութենց մին է, և այս իրողութեան գիտակցութիւնը միայն, և ո՛չ թէ ո՛և է բարեգործական զգացում, կամ ո՛և է պատժոյ երկիւղ, պարտի գրդեռ մը լինել ազգայնոց՝ մասնակցելու Կեդրոնական Վարչութեան ծախուց։

Պարիսարքարանին չարունակ ելմտական անձուկ վիճակի մը մէջ գտնուելն, որով անկարող կը լինի իրմէ ակնկալուած կարգ մը ծառայութիւնները մատուցանելու, վերագրելի է՝ մեծ մասամբ մը՝ մերազնէից թերի գիտակցութեան ազգային կեդրոնական իշխանութեան մը կարեւորութեան և անտի ակնկալուած ծառայութենց վրայ։ Որբանոցի մը կամ Հիւանդանոցի մը կարեւորութիւնն աւելի դիւրաւ կը զգուիէ ժողովրդեան մեծագոյն մասին աչաց եւ մտաց, քան կարեւորութիւնն այնպիսի իշխանութեան մը որ հայ ժողովրդեան հոգեւոր, մտաւոր և ազգային պիտոյից ընդհանուր խնամակալութիւնն ունի։ Շատեր ի մերազնէից ա՛ն ատեն միայն կը խորհին հատուցանել իրենց ազգային պարտքերէն Պարիսարքարանի բաժինն՝ երբ գործ մ'ունենան Պարիսարքարանին մէջ։ Արդ, Հայ մը իւր կենաց մեծագոյն մասը կրնայ անցուցեալ առանց բնաւ ուղղակի գործ մ'ունենալու Պարիսարքարանի մէջ։ Եւ պէտք չէ կարծել թէ, երբ անգամ մը այնպիսի գործ մ'ունենայ, կը պարտաւորուի ամբողջովին քաւել իւր բաղմամեայ զանցառութենց հետեւանքը։ Սովորաբար, որչափ չատ են անվճար տուրքերը, նոյնչափ մեծ դէղջ մը կը լինի, և պարտական ազգայինն ամենայն դիւրութեամբ կը մաքրէ զիւր հաշիւ Պարիսարքարանի համարակալաց հետ։

Եւ ի՞նչ է այս անհաճոյ կացութեան հետեւանքն.—Այն է որ, ազգային չրջանակի մէջ բարենորոգման համար մեր բոլոր խօսքերն են շաղ. կրաութիւններ դատարկ մնտուկի մը չուրջն։ Եւ իրօք, մեր Պարիսարքարանին տրուած չէ ջրել զայն ամենօրեայ առած թէ առանց դրամի գործ կարելի չէ։ Պէտք է որ ազգային իշխանութիւնը կարող լինի այցելու հովիւներ դրկել գաւառները։ Կրթական գործին նպաստել։ Գաւառներէն կամ վանքերէն Կ. Պոլիս եկած և Թաղերու անկիւնները թափառելու դատապարտուած ժեղեցականները պատսպարել և պատիւ հայ եկեղեցականութեան։ Իւր խնամոց յանձնուած կարեւոր շահերն ի հարկին նիւթական միջոցներով պաշտպանել։ Մանաւէտ պաշտօնեաներ դնել Պարիսարքարանի մէջ՝ ազգային վարչութեան զանազան ճիւղերուն հարկաւոր բարենորոգումներն ի գործ դնելու համար։ և վերջապէս, անթերի վճարել ինչ որ՝ Պարիսարքարանի հաստատութենէ մէջ՝ Ս. Փրկչեան հաստատութեան բաժինն է։ Այս և այսպիսի ծառայութիւնք կ'ակնկալուին Պարիսարքարանէն. և սակայն, Պարիսարքարանի գանձմունք հազիւ կը բաւեն իւր սահմանափակ թուով պաշտօնէից կարի համեստ թոշակները միայն վճարելու, այն ալ կարելի եղածին չափ անկանոն կերպիւ։ Այս խեղճ վիճակ ո՛չ պատասաւերը է ազգին, ոչ ալ շահաւոր։

Ազգ. Վարչութիւնն այս օրերս ազգ. ջանք մը կ'ընէ ազգային տուրքի բաշխումն ու գանձումը կանոնաւորելու։ Մէն մի թաղի տուրք վճարելու կարող ազգայնոց ցուցակը կը շինուի, յորում իւրաքանչիւր ազգայնոյ կարողութեան համեմատ կը նշանակուի իւր վճարելիք բաժինն։ Անկարողներուն բաժինն ի հարկէ նոյն թաղի կարող ազգայինք կը առանձնեն։ Ցուցակները պատրաստուելէ յետոյ, մէն մի թաղի ազգայինք կը հրաւիրուին իրենց դիտողութիւններ՝ եթէ ունին՝ ներկայացնել իրենց Թաղ. Խորհրդոյ, որուն հետ այս առթիւ կը գործակցին պատուաւոր թաղեցիք ոմանք։ Սրբազրեալ ցուցակներն հիմ բռնուելով, Պարիսարքարանը կը կատարէ հաւասման գործողութիւնն իւր յատուկ գործակալաց ձեռամբ։

Տակաւին քանի մը թաղեր միայն կատարեցին այս աշխատութիւն. ուրիշներ կատարելու վրայ են։ Փափաքելի էր որ Թաղ. Խորհուրդք և Թաղեցիք արժան եղած հոգածութեամբ պարագէին այս գործին. զի մինչեւ որ Պարիսարքարանի եկեմտաքն ապահով և կանոնաւոր հիման մը վրայ չդրուին, ազգային գործերու վիճակին մէջ բարւոքում յուսալ խելացի մարդու գործ չէ։ Մեր բոլոր խորհուրդք դատապարտուած են դատարկ մնտուկի մը չուրջը գառնալու, եթէ ազգայինք չարունակեն մի և նոյն անտարբերութեամբ նայիլ առ ազգային իշխանութիւն իրենց դրամական պարտուց վրայ։ Ժամանակիս անձկութենէն գանգատիլ օգուտ չունի, մանաւանդ թէ բաւական արդարացում չէ. զի անտարբերութիւնը, պարտաճանաչութեան զգացման բացակայութիւն, յսրմէ գանդատած են և կը գանգատին յաջորդարար ամեն Պատրիարքունք և ամեն Վարչութիւնք՝ չեն յատուկ այս տարուս կամ նախորդին։ Մեզմէ ամեն ոք գիտէ թէ, հակառակ ժամանակիս անձկութեան, իւր շատ մը աւելորդ ծախքերէն ոչինչ զեղչած է։ Եւ տարուէ տարի առ Պատրիարքարան վճարելի 25 կամ 50 ղրուշի գումարը մեր ամենուս ամենէն երկոտրդական, ամենէն աւելորդ ծախքն աւելի փոքր գումար մ'է ինքնին։

Այս ամեն նկատողութիւնք ինքնայայտ են ամեն ազգայնոց համար որք գիտեն խորհիլ։ Կարեւոր բանն այն է որ ազգայինք յանձն առնուն վարկեան մը խորհիլ այս խնդրոյ վրայ։ Կ'արժէ արդարեւ խորհիլ, գո՛նէ տարին քանի մը վայրկեան. զի նուազ կարեւոր խնդիր մը չէ այն որ պարբերաբար կ'երեւի Պարիսարքարանի դատարկ մնտուկին մէջէն։ ո՛չ ալ նուազ հետաքրքրաշարժ տեսարան մ'է այն զոր կը ներկայացնեն չարունակ մեր ազգային խորհուրդք, յայտագիրք և ձեռնարկք, որոց ամենքն ալ՝ աւելի կամ նուազ տարբերութեամբ՝ կը դառնան միշտ դատարկ մնտուկի մը բոլորտիքը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԺԳՈՀՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔՕ-ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵՆԷՆ

Ինչպէս դիւրին էր գուշակել, Տէրութիւնք ընդհանրապէս գոհ են Պուլկարիոյ և Բ. Դրան միջեւ գոյացած ուղղակի համաձայնութենէն։ Բայց Ռուսիոյ դժգոհութիւնն և ընդդիմութիւնը կրնան հոգ պատճառել։ զի կը կարծուի թէ, Անգլիոյ մէջ ազատական նախարարութեան մը յաջողութիւն անցնելէն քաջալերեալ, Ռուսիա ազդու գործողութեան մը պիտի ձեռնարկէ Պալքանեան խնդրոյն մէջ։ Ռուս կառավարութիւնն անհաշտ կը մնայ դեռ Ալեքսանդր Իշխանին հետ, որ առանց Ռուսիոյ բան հարցնելու ինքն իւր գլխուն յեղափոխական շարժման մը պաշտպան և ղատագով կանգնելու յանդգնութիւնն ունեցած էր։ Ռուս կառավարութիւնը նաեւ հաստատապէս կը բաղձայ վերահաստատել իւր ազդեցութիւն Պուլկարաց մէջ, որք սեպտ. ամսէն ի վեր հսկայաբաշխ յուզմունքի մ'ըրած են Ռուսիոյ լուծը թօթափելու ազգասիրական ձեռնարկութեան մէջ։ Այս խնդրոյ մէջ Ռուսիոյ քաղաքականութիւնն իրաւամբ խորին դժգոհութիւն կ'ազդէ Եւրոպական ազգաց ու կառավարութեանց։ Ռուսիա բոլորովին անարդարքաղաքականութեան մը կը հետեւի, պարզապէս զի դէպքերն յանկարծակի բերին զինքն։ և չուզեր խոստովանիլ թէ ինք չէր նախատեսած կամ սխալ հանկցած էր զանոնք։ Նախ. Օեպտ. յեղափոխութիւնն յանկարծակի բերաւ զՌուսիա, որ պարտէր իւր գործակալաց ձեռամբ ամեն ինչ ժամանակէն իմացած լինել։ Երկրորդ. Ռուսիա յանկարծական նուաստութիւն մը կրեց, տեսնելով թէ. պուլկար բանակն ռուս սպայներն ետ կանչելով ինչ որ կ'ակնկալէր, ճշդիւ հակառակը տեղի ունեցաւ։ Երրորդ. Ռուսիա կը յուսար թէ Պուլկարք կը յաղթուէին Սերպիայէն և վերջին իւր բաղկաց մէջ կը նետուէին. եւ հետեւապէս, պուլկարական յաղթութիւնն եւս յանկարծական անյաջողութիւն մ'եղաւ ռուսական խորհրդոց։ Չորրորդ. Ռուս դիւանագիտութիւնը քաղցր յոյսեր կը տածէր «իրաց նախկին վիճակին վերահաստատման» հաւանականութեան վերայ, և հետեւապէս անախորժ հարուած մը ստացաւ երբ ծանուցուեցաւ թէ Լէպիպ և Կաստան էֆէնտիք, ներկայացուցիչք ամենէն աւելի շահ ունեցող կառավարութեան, իրաց նախկին վիճակին վերահաստատումն անհնար կը դատեն, և վերջապէս, Բերլինեան կոնֆերանսի դահլիճն ո՛չ նուազ անյաջողութիւն մը կրած՝ պէտք է համարուի, իմանալով թէ Բ. Դուռն և Պուլկարիոյ Իշխանն, հակառակ ռուսական ակնկալութենց, կրցած են համաձայնիլ իրենց մէջ։

Այս հնգեակ յուսախաբութիւնք այնչափ մեծ, այնչափ կենսական խնդրոյ մը մէջ՝ դառն տպաւորութիւն մը թողուլ պիտի բերէին ո՛և է դիւանագիտութեան վրայ, և հետեւապէս, չենք կրնար յուսալ թէ ռուս դիւանագիտութիւնն, որ երբեք սովոր չէ պարտութիւն խոստովանիլ, դիւրաւ կուլ պիտի տայ զանոնք։ Կը Ցայ տեսնել թէ ինչ մասնաւոր եղանակաւ ռուս դիւանագիտութիւնը պիտի արտայայտէ զիւր խորին տհաճութիւն իւր բոլոր այս յուսախաբութեանց համար։

ԱԻՍՏՐԻԱ. ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. Անգլիական առած մը կ'ըսէ. «Երկուքի մէջ ընտրութիւն կարելի է, երեքի մէջ՝ ո՛չ։» Եթէ այս առած ճիշդ է սիրահարներու տեսակէտով, մեծագոյն խնդրոյ մէջ եւս ճշմարիտ կրնայ լինել։ Օրինակի համար. Յորչափ Գերմանիա և Աւստրիա դաշնակից էին, Աւստրիացիք և Մաճառք կը զգային թէ իրական դաշնակից մ'ունին ի Պերլին։ Իսկ այսօր, Ռուսիա եւս դաշնակցած լինելով միւս երկուց Կայսրութեանց, Մաճառք կը գանգատին թէ այլ եւս դաշնակից չունին։ Ռուսիա առելի է մաճառ ժողովրդեան. Ռուսիոյ չահերը բոլորովին հակառակ են Աւստրիոյ չահուց. Գերմանիա և Աւստրիա կրնան համաձայնիլ չատ մը էական խնդիրներու վրայ. իսկ Աւստրո-Հունգարիա և Ռուսիա՝ ո՛չ։ Մաճառաց Խորհրդարանին ընդդիմադիր կուսակցութեան պետ Կոմս Ալեքսէրդ Աբոնիի յօդուած մը հրատարակելով Բեստի Նէպլ թերթին մէջ, դիտել կուտայ թէ Ռուսիոյ յարելովն աւստրո-գերման դաշնակցութեան, այս դաշնակցութիւնն գործնականապէս, թէեւ ո՛չ ձեւապէս, խզուած համարելի է այլ եւս։ Պիզմարք Իշխանը դադարած է իբրեւ դաշնակից վարուելէ Աւստրո-Հունգարիոյ հետ. և վերջինն «պարկեշտ միջնորդի» դերն ստանձնած է, որով կը ջանայ Աւստրո-Հունգարիայէն զիջումներ կորզել Ռուսիոյ համար, զիջումներ զոր Վիէննայի կառավարութիւնը պարտի ընել, եթէ չուզէ յայտնապէս գործել Բերլինցոյերի հետ։

Պալքանեան խնդրոյն նոր երեւոյթին առջեւ, Երից Կայսերաց այս կացութիւնն ուշադրութեան արժանի է. զի Ռուսիա հակառակելով Թուրքօ-պուլկարական համաձայնութեան, կրնայ իրենց համաձայնութիւնն հակառակ հրապուրել միւս երկու Կայսրութիւնները՝ գոհ չլինելու նոյն կարգադրութենէ։ Եթէ չլինէր Ռուսիոյ ընդդիմութիւնն, ի վաղուց կարգադրուած էր Սեպտ. Յեղափոխութեամբ ծագած խնդիրը։

ԿԱՆԱՆՑ ԻՐԱՒՈՒՆՔԵՐՆՈ. Անգլիոյ թղթատարութենց և հեռագրաց կոյր նախարարն, հանգուցեալ Ֆօսքր մեծանուն տնտեսագէտը թողած է այրի կին մը, որ իւր բոլոր պատանեաց մէջ անարատ գործակիցն եղած էր։ Տիկին Հէնրի Ֆօսքր իւր ողջացեալ ամուսնոյ հետ, ջերմ չատագով է կանանց քաղաքական իրաւանց։ Կը պահանջէ ընտրական իրաւունք այն կանանց համար որք անկախաբար ընտանիք մը կը հոգան, որք ընտանիքի մը գլուխն են և ուրոյն բնակարան մը կը բնակին, կամ բնաւ ընտանիք չունին, և իրենց ձեռքը կը հանեն իրենց ապրուստը։ Այսպիսի կանանց և օրիորդաց թիւն Անգլիոյ մէջ կը հաշուի 800,000։ Տիկին Ֆօսքր յունուարի 29ի գիշերը նախագահեց Դիէնկի մը, յորում այս խնդիր յուզուեցաւ։ Ծանոյց թէ նորընտիր Երեսփոխանութեան անդամներէն 300ն ընտրուելէ առաջ խոստացած են քուէ տալ ի նպաստ քաղաքական իրաւանց իգական սեռին. միայն 104 Երեսփոխանք յայտնապէս հակառակ են այս բարենորոգման. մնացեալ Երեսփոխանաց կարծիքը դեռ ճշդուած չէ։ Տիկին Ֆօսքր բացատրեց թէ կանայք ընտրական իրաւունք կը խնդրեն բարեփոխելու համար այն օրէնքներ որք յայտնապէս անարդար են տկար սեռին։ Օրինակի համար. Օրէնքն իւր զաւակաց պաշտպանութիւնը չի տար մօր, մինչեւ խիստ մահուան հոր։ Աստուած և բնութիւն հրամայած են որ զաւակ մը երկու ծնողներ ունենայ, հայր և մայր։ իսկ անդլ. օրէնքը կը պահանջէ որ միայն հայրը նկատուի ծնող։ Անգլ. Ամուսնալուծութեան օրէնքն եւս —որուն դէմ Պ. Կլատսդոն ազդուազդ բողոքեց 15 տարի առաջ, հաստատմամբ պահուն,— թոյլ կուտայ առն՝ ամուսնալուծութիւն ձեռք բերել ընդդէմ իւր կնոջ երբ ապացուցուի որոշ անհաւատարմութիւն. բայց կին մը չի կրնար նոյն վճիռն ստանալ առն դէմ, եթէ այրն, անհաւատարիմ լինելէ զատ, նաեւ անգթաբար չարաշարուած իւր կնոջ հետ։ Այս և նմանօրինակ անարդար օրէնքներ ընդդէմ կանանց չեն բարեփոխուիր մինչեւ որ կանայք իշխանութիւն չունենան Երեսփոխանաց ընտրութեան մասնակցելու, ինչպէս արդէն կը մասնակցին քաղաքային կամ թաղային խորհրդականաց ընտրութեան, ի մասին ազգատաց վարչութեան և մանկանց դաստիարակութեան։ Ունենալիք շնորհակալութիւնքն ի քուէարկեցին Տիկին Ֆօսքրի բանախօսութեան համար։ Կանանց ընտրական իրաւանց պաշտպան Պ. Ուոլ, որ անցեալ տարի չյաջողեցաւ իւր ծրագիրն ընդունելու Երեսփ. ժողովոյն, այս տարի կը ծանուցանէ թէ նոյն խնդիրը վերստին պիտի յուզէ ներկայ նստաշրջանին մէջ։

—)(27)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Է.

ՖՈՅԻՊԱՅԻ ՀԵՂԵՂԱՏԸ

Մառանին դուռն ալ եկաւ, ուր փախստեայք պիտի տեսնուէին անշուշտ՝ եթէ խորհուրդ չտիրէր անդ։ Մինչեւ իսկ ներս մըտաւ, ժպտառները խառնեց իւր որոյն պատեանին ծայրով, բայց առանց մէջը պահուրտողներուն դպչելու։ Աւելորդ է ըսել թէ Մաթիաս Սանտորֆ և Ստեփան Պաթորի դժուարաւ նկարագրելի տագնապալից վայրկեան մ'անցուցին նոյն միջոցին, թէ և որոշած էին թանկագնի վճառել իրենց կեանքն՝ եթէ երեւան ելնէին։ Պարտաստուած էին յարձակիլ տասնապետին վրայ, և ետոր յանկարծական զարմանքէն օգուտ քաղելով զէնքերը խլել, զարնել, և անոր երկու մարդոց վրայ յարձակելով սպաննել կամ սպաննուիլ։ Այս որոշած էին ընել։

Նոյն վայրկենին տասնապետը դուրս կոչուելով, մեկնեցաւ մառանէն՝ առանց կասկածելի բան մը նշմարելու։ Խուզարկութեան զրկուած չորս ոստիկան զինուորք վերադարձեր էին, առանց փախստականց հետքը գտնելու Լէմէի ջրանցքն և ծովեզրին միջեւ գտնուած դաշտերուն մէջ։ Բայց միայնակ չէին վերադարձած, մարդ մը կար հետերնին։ Մօտակայ աղահանքերուն մէջ աշխատող սպանիացի մ'էր, որ քաղաք վերադարձած միջոցին խուզարկու զինուորներուն կանդիպած էր։ Եւ որովհետեւ ըսեր էր անոնց թէ քաղաքին ու աղահանքին մէջ տեղի երկիրը պտտած էր, բոլոր հետերնին բերեր էին, որպէս զի տասնապետն հարցաքննէր զայն։

Տասնապետն հարցուց նոյն թէ արդեօք աղահանքերուն մէջ երկու օտարական մարդիկ տեսնուա՞ծ էին։

—Ո՛չ, տասնապե՛տ, պատասխանեց մարդը, բայց այս առաւօտ, քաղաքէն մեկնելէս ժամ մը յետոյ երկու մարդ տեսայ, որք Լէմէի ջրանցքն եզրն ելած էին։

—Երկու մա՞րդ, հարցուց տասնապետն։

—Այո՛, բայց որովհետեւ լուր կար երկրին մէջ թէ դատապարտեալք հրացանի բռնուեր էին այս առաւօտ Բիզինոյի դղեակին մէջ, և փախուստին լուրը տակաւին լսուած չէր, ես ալ ուշադրութիւն չդրի այն երկու մարդոց։ Այժմ որ գիտեմ դարձը, կը կասկածիմ թէ այն երկու մարդիկ կրնային փախստականները լինիլ։

Սանտորֆ կոմս և Ստեփան Պաթորի մառանին մէջէն կը լսէին զայս խօսակցութիւն, որ յոյժ ծանրակշիռ էր իրենց համար։ Ըսել էր թէ Լէմէի ջրանցքն եզրն ելած ժամանակնին տեսնուեր էին։

—Ի՞նչ է անունդ, հարցուց տասնապետը։

—Քարբէնա։ աղահանքի գործաւոր։

—Կը ճանչե՞ս այն երկու մարդիկը զոր տեսեր էիր այս առաւօտ Լէմէի ջրանցքին եզրն։

—Այո՛ . . . թերեւս։

—Որքա՞ն գնա՝ քաղաք, և ոստիկանութեան ներկայանալով պատմէ զայդ եղելութիւն։

—Պատրաստ եմ ձեր հրամանին։

—Գիտե՞ս որ հինգ հազար ֆիորին վարձ խոստացուած է փախստականները դանողին։

—Հինգ հազար ֆիորի՞ն։

—Եւ թիապարտութիւն անոնց ապաստան տուողին։

—Ձեղնէ՞ կ'իմանամ։

—Օ՛ն, դնա՛, ըսաւ տասնապետն։

Սպանիացւոյն տուած տեղեկութեան առաջին արդիւնքն եղաւ հեռացնել ոստիկան զինուորները։ Տասնապետն հրամայեց իւր մարդոց որ ձի նստին, և թէպէտ դիշեր եղեր էր, ճանքայ ելան որպէս զի երթան աւելի խնամով աչքէ անցունեն Լէմէի ջրանցին եզերքն։ Իսկ Քարբէնա, քաղաքին ճանբան բռնեց անմիջապէս, մտածելով որ եթէ բաղդն յաջողելով փախստականները գտնէր, հինգ հազար ֆիորինի գեղեցիկ գումարն ինք կը շահէր։

Սակայն Մաթիաս Սանտորֆի և Ստեփան Պաթորի, քիչ մը ժամանակ ետ մառանին մէջ պահուրտած կենալէ յետոյ, խորհիլ սկսան թէ ոստիկան զինուորք իրենց ետեւէն ընկած էին, թէ զիրենք տեսնող եղած էր և կրնային ճանչուիլ, և թէ Խտրիոյ դաւառին մէջ բնաւ ապահովութիւն չկար իրենց համար։ Ուստի պէտք էր հնար եղածին չափ շուտով մեկնիլ այն երկրէն, կա՛մ Ադրիականի միւս կողմն անցնելով Իտալիա փախչիլ, կա՛մ Դաղմատիոյ զինուորական սահմաններն անցնելով Աւստրիոյ սահմանագլխէն անդին ապաստանիլ։

Առաջին փորձն առաւել յաջողութեան յոյս կ'ընծայէր, պայմանաւ որ փախստեայք կարենային նաւ մը գտնել, կամ ձկնորս մը համոզել որ զիրենք իտալական ծովեզրը տանէր։

Այս պատճառաւ ժամ ուշուկէսին միջոցներն, երբոր գիշերը բաւական աղջամղին էր, ադարակէն դուրս ելան, և դէպ յարեւմուտք ուղղուեցան Ադրիականի ծովեզրն հասնելու մտօք։ Եւ գրեթէ անմիջապէս հարկադրեցան ուղղոյն վրայ ելնելու, որպէս զի Լէմէի ճահիճներուն մէջ չընկնէին։

Սակայն, այդ անծանօթ ուղղոյն հետեւելով քաղաքը չէին հասներ, զիրենք ամենամեծ վտանգներու չէին ենթարկեր։ Անշուշտ։ Բայց ուրիշ ի՞նչ կրնային ընել։

Ժամ իններկէսին միջոցները քաղաքի մը տարտամ թեւատուերը տեսնուիլ սկսան քառասդի մը չափ հեռուէն։ Տուներու աստիճանաձեւ շեղակոյտ մ'էր յաղթարեստ ապառաժի մը վրայ, առջեւն ալ նաւահանգիստ մը կար՝ ծովեզրին մէկ կողմը խորչացած, և այս ամենուն վրայ անկուած էր բարձր զանգատուն մը, անհեթեթ ցիրի մը նման, որուն արտասովոր հատակագիծ մը կուտար գիշերին մութը։ Մաթիաս Սանտորֆ որոշած էր չմտնել քաղաքն, ուր երկու օտարականաց ներկայութիւնն աչքի կը զարնէր. ուստի հարկ կը լինէր, պարիսպներուն տակէն անցնելով, եթէ հնար էր, ծովեզրին որ և է մի կողմն հասնիլ։

Բայց իրենց այս որոշումն ի գործ դրած ժամանակնին, երկու փախստեայք հեռէն հետեւող ունեցան իրենց այն մարդն, որ արդէն տեսած էր զիրենք Լէմէի ջրանցին եզրը, Քարբէնա սպանիացին, որոյ լսած էին վկայութիւնն ոստիկան զինուորաց տասնապետին առջեւ։ Արդարեւ, այդ մարդ, իւր բնակարանը վերադառնալէ յետոյ, առաջարկեալ պարգեւէն հրապուրուելով, փախստականներն հետապնդելու ելած էր։

Գրեթէ նոյն միջոցին, ոստիկան զինուորաց ջոկատ մը, որ քաղաքին դռներուն մէկէն դուրս կ'ելնէր, քիչ մնաց պիտի կըտրէր իրենց ճանբան։ Հաղիւ ժամանակ ունեցան մէկ կողմ քաշուելու և ապա փութանակի դէպի ծովեզրը դիմեցին նաւահանգստին պատին առջեւէն։

Հոն ձկնորսի համեստ տուն մը տեսան փոքրիկ լուսաւոր պատուհաններով և թերաքամ դռնով։ Եթէ Մաթիաս Սանտորֆի և Ստեփան Պաթորի ապաստան չգտնէին անդ, եթէ ներս չընդունուէին, մնացած էր իրենց գործ։ Արդարեւ անդ ապաստան փնտռելու համար ալ ամեն վտանգ յաչս սէրք էր առնուլ։ բայց վարանելու ժամանակ չէր։

Սանտորֆի կոմսն և ընկերն այն տան դուռը դիմեցին և սեմին առջեւ կեցան։

Մարդ մը նստած էր ներսն և ուռկան կը կարկատէր կանդեղի մը լուսով։

—Բարեկա՛մ, հարցուց Սանտորֆի կոմսը համբ՞ք ըսել ինձ թէ ո՛ր քաղաքն է այս։

—Ռովիգեոյ։

—Որո՞ւ տուն է այս։

—Անտրէա Ֆէրրարիոյ ձկնորսին։

—Պ. Անտրէա Ֆէրրարիոյ կը հաճի՞ հիւրընկալել զմեզ այս գիշեր։

Ձկնորսն ասոնց նայեցաւ, և դէպ դուռն յառաջանալով տեսաւ ոստիկան ջոկատն՝ որ նաւահանգստին պատին առջեւն կը դառնար, և անշուշտ գուշակեցաւ թէ ո՛վ էին իրմէ հիւրընկալութիւն խնդրողներն, և թէ անոնց կրստեան պատճառ պիտի լինէր՝ եթէ վարանէր պատասխանել։

—Մտէ՛ք, ըսաւ։

Սակայն երկու փախստեայք չփութացան ձկնորսին դռնէն ներս մտնել։

—Բարեկա՛մ, ըսաւ Սանտորֆի կոմսը հինգ հազար ֆիորին պարգեւ խոստացուած է Բիզինոյի աշտարակէն փախչող դատապարտեալները մատնողին։

—Գիտեմ։

—Եւ թիապարտութիւն անոնց ապաստան տուողին, աւելացուց Սանտորֆի կոմսը։

—Գիտեմ։

—Կրնաք մեզ մատնել . . .։

—Ես ներս մտէք ըսի ձեզ, մտէ՛ք ուրեմն, պատասխանեց ձկնորսն։

Եւ Անտրէա Ֆէրրարիոյ զանոնք ներս առնելով փակեց դուռն այն միջոցին՝ ուր ոստիկանաց ջոկատը տանն առջեւէն պտտանցնէր։

(Շարունակեցի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն իւր ուրբաթաւուր նստին մէջ հետեւեալ որոշումները տուաւ։

1.—Ըստ գրաւոր առաջարկութեան Յունաց Ամեն. Ս. Պատրիարքին, Յանձնաժողով մը կազմեց, որոյ պաշտօնն է մեր և Յունաց Պատրիարքարաններու մէջ փոխանակեալ Եէտի Գուլէի գուրսը գտնուած գեղեցիներու փոխանցման գործողութիւնները կատարել։ Սոյն Յանձնաժողովոյ անդամ կարգուեցան՝

Գեր. Պետրոս եպիսկ. Սէֆէրեան
Մեծ. Տիգրան էֆէնտի Կիւմիւշկիրատան
» Յովհաննէս » Խասան
» Աբրահամ » Ֆրէնկեան։

Ժողովն որոշեց միանգամայն սոյն տնօրինութիւնը գրաւորապէս հաղորդել Յունաց Պատրիարքարանին։

2.—Ժողովն ինչ ինչ տնօրինութիւններ ըրաւ Ազգ. Վարչութեան Տեսուչ Խորհրդոյ և Հոգաբարձութեանց յարաբերութեանց և անոնց յանձնարարեալ խնդրոյ գործադրութեան պարագային նկատմամբ, և որոշեց հաղորդել զայնս յատուկ շրջաբերականաւ։

3. — Նշան էֆէնտի Դարագաշեան Տիվրիկի ազգային կալուածոց ծանուցեալ խնդրոյն առթիւ, իրմէնց Տիվրիկցի ազգայնոց ոմանց, ժողովին ներկայացուցանելով բացատրութիւններ տուաւ և ցանաց հաստատել ժողովը թէ Տիվրիկցիք մասնաւոր նկատումներ չունին նոյն խնդրոյն մէջ և թէ երբէք մտադրութիւն չեն ունեցած Ազգ. Վարչութեան դէմ անասնելու։ Բաղ. ժողովոյ Վսեմ. Պատենապետ էֆէնտին, յանուն ժողովոյ, յայտարարեց թէ, Տիվրիկցոց առնած այդ ընթացքը բոլորովին կը հակառակի Ազգ. Սահմանադրութեան և Ազգին կենսական ու օրինաւոր շահերուն, թէ Տիվրիկցոց այդ ընթացքն ազգային իշխանութեան դէմ պարզապէս ըմբոստութիւն մէ և թէ Տիվրիկցիք մասնաւոր շահ ունեցող անձանց կողմէ թելադրեալ կը նկատուին։ Ցուրեան էֆէնտի յարեց թէ Ազգային Վարչութեան ցարդ ի գործ դրած միջոցներն ուրիշ նպատակ չունէին, զայց եթէ խնդիրը սահմանադրական գրքին մէջ ներմուծել, ինչպէս որ էր գարդ, և չթողուլ որ ազգային այս տեսակ կարեւոր հաստատութեան մը մասնակարութիւնը Ազգ. Կեդր. Վարութեան ուղղակի հսկողութենէն ելնելով մասնաւորաց ձեռքն անցնի, թէ ժողովն Տէրութեան և Ազգին առվեր, պարտաւորութիւն ստանձնած է հրաւիրել ազգային ճշմարիտ շահուց վրայ և քանն միջոց ի գործ դնելով զեղծմանց և բռնազանցութեանց առաջքն առնուլ։ Լսուեցաւ ժողովն այս սկզբամբ սկսած է Տիվրիկի ազգայնոց կալուածոց խնդիրը արդարել և պիտի չարունակէ իւր ներքնարկութիւններն ի հարկին ազգուս ինքոցներ ի գործ դնելով ի պահպանութիւն ազգային ընդհանուր շահուց մասնաւորապէս յօգուտ Տիվրիկի ազգայնոց։ Գարագաշեան էֆէնտի, Վրեմ. Ամենապետ էֆէնտիի բացատրութիւնները լսելէ և ժողովոյ տարկադրութեանցը տեղեկանալէ յետոյ եկենցաւ, յետ որոյ ժողովն այս մասին ինչ ինչ տնօրինութիւններ ըրաւ և Հոգաբարձութիւն յանձնարարեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Տիվրիկի ազգային կալուածոց առաջամեայ Հոգաբարութեան Ամենապետ Ֆրէնկեան Յաքոբ էֆէնտիի։

4. — Ժողովն որոշեց Ուսումնական յորհրդոյ հաղորդելի գիտութիւն, բաներիչատակ Իզմիրեանցի կտակին խնդրոյն նկատմամբ Խառն ժողովոյ կողմէ դրած կարգադրութիւններն։

5. — Որոշեց հրահանգ տալ Եկեղեցիոց Յանձնաժողովին որպէս զի այժմէն սկսի հաւաքել այն թաղերու ազգային տուրքն, որոց ցուցակներն արդէն պատրաստուած և լրացած են։

Գեր. Վահրամ Եպիսկոպոս Մանկուի շաբաթ օրը Պատրիարքարան երալով, այցելութիւն տուաւ Ամեն. Ս. Պատրիարքն և Գեր. փոխանորդ Հօր։

Միացեալ Ընկերութեանց Կեդրոնական ժողովն ի նիստ գումարեցաւ Բէկ, ի Գալաթիա, նախագահութեամբ Ա. Աղթամարեանի Էֆէնտիի, լսեց Տնօրէն ժողովոյ տարեկան տեղեկագիրն որոյ հետ ներկայացուցեալ սեւ 1884—86 տարւոյ եկամտացոյցը։ Սակայն ժողովը նկատելով որ ընկերութեան համար աւելի արդիւնաւոր հնար լինել այս երկու կարեւոր խնդրոց վրայ խորհրդակցել Կեդր. ժողովոյ մի մէջ յորում աւելի ոտուարուով պատ. Երեսփոխանք ներկայանային, որոշեց մարտ 2ի կիրակին հրատին ի նիստ գումարել այդ նպատակաւ։ Ներկայացեալ Եկամտացոյցն ըստ օրինի յղուեցաւ Եկեղեցական Դիւանին։

Տնտեսական Խորհուրդը վաղը նիստ ունի ի Գալաթիա։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգային Տնտեսական Խորհրդոյ

1. Գարակէօմրիւկի Թաղային մնաուկին երկամեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն, որ կ'կսի 1884 յունվար 1է և կը յանգի ցվերջ դեկտեմբերի 1885 տարւոյ։

2. Էյուպ Ս. Եղիա Եկեղեցւոյ սնաուկին միամեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն, որ կ'սկսի 1885 յունվար 1է և կը յանգի ցվերջ դեկտեմբերի նոյն տարւոյ, և

3. Թօփքափուի Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնավարութեան տասնամեայ հաշուեցոյցն, որ կ'սկսի 1885 յունվար 1է և կը յանգի ցվերջ հոկտեմբերի նոյն տարւոյ, և նոյն թաղի եկեղեցւոյ սեպհական փուռն վերաշինութեան հաշուեցոյցն ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուած և անոց յար և նման օրինակներն իւրաքանչիւր թաղի եկեղեցւոյ բակին ի սես թաղեցւոց կախուած են։

Տնտեսական Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ Պատուոյ թաղեցւոց որ իրենց թաղին վերաբերեալ հաշուեցոյցին վրայ որ եւ է դիտողութիւն կամ բողոք՝ եթէ ունին, թաղական մինչեւ 21 օր գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ։

Հետեւապէս սոյն պայմանաժամին լրանալէն յետոյ՝ որեւէ բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։

Կ. Պոլիս 22 յունուար 1886

(Կէտ)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆԵՆՆԵՐ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԵՐ

Արտաքին գործոց Նախարարութեան հեռագրական Դիւանի տնօրէն անուանեցաւ Եերկէօյի օսմանեան հիւպատոս Օտեան Խաչիկ էֆէնտի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Վսեմ. Տօքթ. Նաֆիլեեան փաշայի։

Սալիսէի ատիճան տրուեցաւ Պրուսայի կեդրոնական նախնական դատարանի ընդհ. դատախազ Գէորգ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Նէֆթագաթի պատուանշան՝ կայս. պալատան բժիշկ Տօքթ. Միւհլիթի տիկնոջ։

Քաղաքապետութեան ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ Ֆէհմի էֆէնտի։

Քաղաքային (Հոբբոբ) վճռարեկ ատենի առաջին քարտուղար անուանեցաւ նոյն ատենի քարտուղարներէն Արիֆ պէյ։

ԹՈՒՐՔՕ-ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

Թէեւ ծանուցուեցաւ թէ Ռուսիա յայտնած է Բ. Դրան թէ չընդունիր Թուրքօ-պուլկարական պայմանագիրը, սակայն այս աւուր Թարէք իւր մասնաւոր տեղեկութեանց յենլով կը յայտնէ թէ ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ ինչ ինչ բացատրութիւններ խնդրած է իշեալ Պայմանագրոյն մէկ քանի կէտերուն նկատմամբ և Բ. Դուռն որոշած է տալ այդ բացատրութիւններն։

Մեր թուրք պաշտօնակիցը կը հաստատէ թէ Ռուսիա եւս միւս մեծ Տէրութեանց նման պիտի հաւանի Բ. Դրան և Աղեքսանդր իշխանին միջեւ դոյացեալ համաձայնութեան։

Իսկ Զալաթիոյ և Բերայի թերթերը կ'ըսեն թէ Զարին կառավարութիւնը համամիտ չէ կնքեալ պայմանագրոյն և թէ Տէրութիւնը ձեռնարկներ կ'ընեն համոզել զայն իրենց համակարծիք գտնուելու։

Ըստ Մնմոդալի Պ. Նէլիտոֆ Բ. Դրան մատուցեր է ծանուցագիր մը որ յոյժ անպատկ կը կարծուի կնքեալ պայմանագրոյն։ Այդ ծանուցագրով Ռուսիա կը յայտնէ եղեր թէ թուրքօ-պուլկարական պայմանագիրը կատարելապէս չհամապատասխաներ պուլկար ժողովրդեան ըղձից և թէ ընդհակառակն շատ մեծ դժկամութիւններ կ'ընէ Աղեքսանդր Իշխանին անձին։

Ադրիանուպոլսէն կը գրեն առ Նէոլոս թէ Աղեքսանդր Իշխանը շաբթուս մէջ Ադրիանուպոլսէն անցնելով մայրաքաղաքս պիտի գայ իւր շնորհակալութիւնները մատուցանելու առ Վեհ. Սուլթանն։

Գրեթէ բոլոր մեծ Տէրութիւնք իրենց հաւանութիւնն յայտնած են արդէն Դեսպանախորհրդոյ գումարման համար և ծանուցած են կայս. կառավարութեան թէ հարկ եղած հրահանգները պիտի ղրկեն իրենց դեսպանաց ի Կ. Պոլիս։

Փիլիպէէն փետրուար 1 թուով (Ն. Տ.) կը գրեն առ Նէոլոս, թէ Աղեքսանդր Իշխանը ծանօթ անձի մը հետ տեսակցութեան մը միջոցին, երկիւղ յայտներ է թէ գուցէ դէպքերն այնպիսի երեւոյթ մ'ստանան որ համաձայն չգան Պուլկարիոյ շահուց, այնպէս որպէս կազմակերպուած է այն թուրքօ-պուլկարական պայմանագրոյ։ Այս պատահականութիւնք այն պայմանաւ միայն կարելի կը համարուին, որ կանխատեսուած լինին Քրէմմիերի տեսակցութեան միջոցին, որ աւստրօ-ռուսական շահուց սահմանը գծած է Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ։

Նոյն քաղաքէն յիշեալ լրագրոյն ուղղեալ նամակէ մը կ'երեւի թէ Արեւ. Բուլկարիի իշխանութիւնք մտադիր են գաղձեալ ի դէն կոչել բուլկարիական քաղաքապահ զօրքերն որք արձակուած էին Բիրոդի զինադադարէն յետոյ, ինչպէս նաեւ բոլոր այն զօրքերն որք արձակուրդով իրենց ընտանեաց քով վերադարձած էին։ Մինչեւ իսկ կ'ըսուի թէ այս անգամ խորհուրդ կայ զինուոր առնուլ Յոյներէն։ Եւս որք ցարդ ազատ թողուած էին զինուորական ծառայութենէ։ Փիլիպէի շրջակայ բոլոր ջաղացքներու տէրերն հրաւիրուեր են իրենց ջաղացքները կառավարութեան տրամադրութիւնները։ Դեռ, որ անոնց պէտք պիտի ունենայ զօրաց բնակութեան համար։

Պուլկարիոյ նախարարապետ Պ. Գարավէլօֆ թուրքօ-պուլկարական պայմանագրոյն Վեհ. Սուլթանի կողմէ վաւերացումն իմանալով, հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է Փիլիպէի առժամեայ կառավարչի պաշտօն վարող անձին։

Արեւելեան Բուլկարիի վարչութիւնն յանձնուեցաւ Աղեքսանդր իշխանին և այսու վաւերացուց Վեհ. Սուլթանը։

Պաշտօն տրուած է ձեզ ձեր վարչութեան ներքև գտնուած պաշտօնէից միջոցաւ բոլոր ժողովրդեան ծանուցանել այս լուրն որ մեծ գոհունակութեան արժանի է։

(Սուրբ.) ԹԱՐԱՎԷԼՕՖ

Բ. Դրան ծանուցուեր է թէ Պուլգարիոյ մէջ խաղաղութեան բանակցութիւնք չպիտի սկսին, բան որում օսմանեան պատուիրակ Մաճիտ փաշայի յանձնարարագրերն միայն զիրենց համաձայն չեն կընար բաւական համարուիլ այս տեսակ պարագաներու մէջ։ Բ. Դուռը նկատելով բանակցութեանց ընդ փոյթ սկսելու պէտքն, հեռագրաւ ծանուցած է թէ պէտք եղած յանձնարարագրերը վաղուան թղթատարով պիտի ղրկուին։

ԿՐԷՏԷ

Անթէնքէն առնուած մասնաւոր հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ, կ'ըսէ Մ'ՃԷՐԷՕ, անգլիական նաւատորմին Սուսա (Կրէտէ) մատնելէն քիչ վերջը, ռուսական մարտանաւն որ անդ կը գտնուէր մեկներ է։

Անգլ. նաւատորմի հրամատար Լորտ Ճոն Հէյ այս մեկնման պատճառն հարցունելով ռուս մարտանաւուն հրամատար Բաղնաբոֆի զօրավարին, սա պատասխաներ է թէ իւր մարտանաւ Սուսա պիտի վերադառնայ ի մօտոյ, ռուսական միւնոյն ժամանակ յիշեալ ծովածոցը գտնուող ռուսական միւս մարտանաւն եւս պատրաստուեր է Պիրէոն ուղեւորիլ։

Թարէք կէս-պաշտօնական կերպիւ հետեւեալ տողերը կը գրէ։

«Թէեւ Կրէտէի նկատմամբ այլ ընդ այլոյ անատոյդ լուրեր կը շրջին, բայց այդ կղզւոյն մէջ գտնուած օսմանեան զօրութիւնք կրնան ի հարկին որ եւ է անակնկալ դէպքերու տեղի չտալ։ Նոյնպէս մեծ Տէրութեանց նաւատորմք Կրէտէի շուրջը կ'սպասեն, որով յայտնի է թէ պէտք չէ բնաւ հաւատ ընծայել այս տեսակ զրոյցներու օրք բոլորովին զուրկ են ճշմարտութենէ։»

Հայազգի նկարիչ Յովսէփ էֆէնտի Մանաս հինգշաբթի օրը կայս. պալատ հրաւիրուեր է քանի մը լուսանկարներ նկարելու համար, և ուրբաթ օրը, Աէլամլիքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեր է այցելել Մանաս էֆէնտիի գործարանը։ Ն. Վեհափառութիւն աչքէ անցնելով Մանաս էֆէնտիի աշխատութիւնները գոհ մնացեր և Գեղարուեստից Նքադրանն շնորհեր է նմա։

Տրոց վերատեսուչ Ալի Բիզա փաշա շաբաթ օրը Էվգաֆի պաշտօնատունն երթալով տեսակցեցաւ նորընտիր Նախարար Վսեմ. Մուսթաֆա փաշայի հետ։

Հանգուցեալ Ծովակալ Տամատ Մէհմէտ Ալի փաշայի որդի և Վեհ. Սուլթանի փեսայ Իսահէմ փաշա՝ որ երկու տարիէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայեր, նախընթաց գիշեր մեռաւ 55 տարեկան հասակին մէջ։

Թուղթակցաց որութիւնը կատարուեցաւ երէկ և մարմինը Իսկիւտարէն Սիրքէճի փոխադրուելով, Սուլթան Մահմուտի գամբարանին քով ամփոփուեցաւ։

Թարէք կը ծանուցանէ թէ Իսրբրն Էֆէնտի խափանուած է Բ. Դրան կողմէ։

Եկամտական բարեւքման յանձնաժողովն նախընթաց օր ի նիստ գումարեալ Սպարապետի Դուռն և երկար խորհրդակցութիւնք տեղի ունեցան։

Ռէժիի վարչութեան տնօրէն Պերթրամ էֆէնտի երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձ. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Նախընթաց երիկուն կայս. պալատն մէջ ի պատիւ Պարսից Շահին հօրեղբօրորդւոյն տրուած հացկերոյթէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանն առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհեր է Միրզա-Իսմիշամ-իլ-Տէվմէ իշխանին և երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սաֆտէր Միրզա խանին։

Իտալական դեսպան Բարթի կոմսը պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալ, որոյ պիտի մատուցանէ իւր հրաժեշտի գրերը զորս ընտացած էր Հռովմէն։

Բարձր Մեծ-Եպարքոսն և Ծովային Վսեմ. Նախարարն երէկ կայս. պալատ երթալով, Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն ստացան։

Բարձր. Սպարապետի նախագահութեամբ և զինուորական բարձրաստիճան ոստայներէ կազմեալ յանձնաժողովն նախընթաց օր դարձեալ ի նիստ գումարեցաւ Սպարապետի Դուռն և երկար խորհրդակցութիւնք տեղի ունեցան։

Ֆրանսական դեսպանատան դրագրատար Պ. Հանօթօ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

Ռէժիի վարչութեան գործառնութիւնները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն շաբաթ օրը նիստ ըրաւ Կրթական պաշտօնատան մէջ նախագահութեամբ Վսեմ. Նախարարին։

Տրոց վերատեսչութեան փաստաբան կարգուած է Մանեաս Զատէ Ռէֆիզ պէյ։

Արքունի նաւարանի վարչութեան նախագահ Հասան փաշա երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Ծովային Վսեմ. Նախարարին հետ՝ որ Նախարարաց Խորհրդոյն ներկայ կը գտնուէր, և ծովային խնդրոց վերաբերեալ ինչ ինչ հրահանգներ ստացաւ։

Վեհ. Սուլթանի թիկնապահ գերմանացի Բամբօհէվլէր փաշայի պաշտօն տրուած է կայս. անձնապահ զօրաց առաջին զօրաբաժնին զինուորական կրթութեանցը վրայ հսկել։

Վսեմ. Ահմէտ Մուխթար փաշա եգիպտական խնդրոյն նկատմամբ վերջին թղթատարով քանի մը նոր տեղեկագրեր՝ղրկելով Բ. Դրան, հրահանգ խնդրած է։

Աւստրիական դեսպան Պ. Քալիչէ որ բաւական ժամանակէ հետէ հիւանդ էր, ապաքինած է և անցեալ շաբթու կառքով մէկ երկու պտոյտ բրած է։

Մայրաքաղաքիս այն ռուս հպատակներն որք վերջին թուրքօ-ռուսական պատերազմէն ազատուած լինելով, հատուցում կը պահանջեն, մտադիր են եղեր նոր և ոտիպոդական դիմում մ'ընել առ Պ. Նէլիտոֆ, որոշեալ գումարին վճարման համար։

Օսմ. Կայս. Պանքան 35,000 ոսկի վճարեր է Միջերկրականի Ֆոյթ է Շառիէ նաւատանին, երեք ծովամարկիր նաւուց շնորհութեան համար որք յանձնարարուած են կայս. կառավարութեան կողմէ։

Ադրիանուպոլսոյ յոն Մէտրապոլիտ Տ. Նէօֆիթ հրաժարական տուած է Ա.յնօրօղի վանքը քաշուելու համար։ Հետեւաբար Ֆէնէրի Սինոդն իւր վերջին նստին մէջ Ադրիանուպոլսոյ Մէտրապոլիտ ընտրեց Նիկոսէի Մէտրապոլիտն՝ Տ. Տէնիս որ նախապէս վարած էր զայդ պաշտօն, իսկ Նիկոսէի Մէտրապոլիտ ընտրուեցաւ Տ. Սոփրոնիոս։

Շաբաթ իրիկուն Եէնի-գարուի կայարանին դէմ Բիւսիլիսի Քէրովբէ աղայի տունը գողեր մտնելով, 150 ոսկւոյ արժողութեամբ գոհարեղէն, արծաթեղէն և զգեստներ գողցան։ Ոստիկանութիւնն երէկ Եէնի-Գարաւի մէջ երկու տուն խուզարկելով, գողներու մէկ մասը ձեռք անցուց և ապա ձերբակալեց գողերն որք Պրուսացի չորս հայեր էին։

Իզմիրի ժամանակ որ Զիրան Ֆրանսերէն թերթին յունուար 22ի թուոյն մէջ կը կարդանք հետեւեալ զոհացուցիչ տեղեկութիւններն Օսմ. Միջազգային Թղթատարութեան նկատմամբ։

«Ամերիկայի և մեր երկրին միջեւ թղթատարական հաղորդակցութիւնք օր աւուր կը բարւոքին։ Այսպէս, Զալթիոյ նամակատունէն քաղաքիս նամակատան ուղղեալ հեռագրէ մը կը տեղեկանանք թէ Օէն-Լուիի նամակատունը (Միսուրի գետին վրայ, Ամերիկա) Թուրքիոյ համար իւր բոլոր նամակաթղթերը փակեալ պայուսակով պիտի ղրկէ այսուհետև ուղղակի օսմանեան նամակատանց։ Այդ պայուսակներու առաքումը տեղի պիտի ունենայ միշտ Անգլիա ուղեւորող թղթատար շոգենաւուց մեկնման պահուն, այնպէս որ Միացեալ Նահանգաց ամենէն հեռաւոր քաղաքաց թղթատարական պայուսակներն Իզմիր պիտի հասնին առառաւելն 15 կամ 16 օրուան մէջ, որ փառաւորութիւն մ'է։

«Այս առիթէն օգուտ քաղելով կը շնորհաւորենք Զալթիոյ թղթատարական Տնօրէնութիւնն այն փոխհեռագրութեան համար որով քաղաքիս նամակատան կանխաւ կը զեկուցանէ բոլոր արտասովոր առաքումները, թղթատարներու յապաղումը, ուղղութիւնները, և այլն։ Իզմիրի վաճառականական դասն ամեն ժամանակ մեծապէս կ'օգտի այս կարգի զեկուցումներէն և երախտապարտ պիտի մնայ յիշեալ Տնօրէնութեան»։

Իսմէթ էֆէնտի անուն Պ. Իսակը Հուիթէյբը շաբաթ օրը Պուրբէշ ուղեւորեցաւ, անշուշտ դարձեալ իւր թղթակից Թարգի, ըստ որում այդ քաղաքի մէջ տեղի կ'ունենան սերպօ-պուլկարական պատերազմի խաղաղութեան կնքման բանակցութիւնք։

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Փարիզի օսմ. դեսպանատան դիւանապետ անուանուեր է Նէրքիս էֆէնտի, պաշտօն ունենալով միանգամայն ժամանակակից քաղաքականութեան օսմ. պետութեան վերաբերեալ մասանց պատմութիւնը գրել։

Անցեալ երկուշաբթի օր ժամ երկուքին Վուրլայի (Իզմիր) մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։

Ամսօրեայ հելլենական դեր-հիւպատոս անուանած է Տոքթ. Լանալա, և Դարդանելի հելլենական հիւպատոսարանի առաջամեայ գործակատար՝ Պ. Ալէքսի Զէրֆօ։

Օսմանեան ընդհանուր Պարտուց վարչութեան պաշտօնեայներէն Պ. Ասքանատի Սամսոն ուղեւորեցաւ, քննական պտոյտ մ'ընելու համար։

Անցեալ շաբթու Ռէժիի դէտերը Վուրլայի (Իզմիր) մօտերն առագաստանաւ մը նշմարեր են որ 150 օխա փախցուած ծրախոտ ցամաքը կը հանէր, բայց մինչեւ որ ուղեր են ձեռք անցունել, առագաստանաւերն հեռացեր է ցամաքէն։

Սերեզէն առնուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ յիշեալ քաղաքի մէջ միջոցներ ձեռք կառնուին Սելանիկէն սպասուած զօրաց համախմբումը փութացնելու համար։ Զինուորական հրամատար Հասան փաշա կը շարունակէ իւր քննական պաշտօնը սահմանագլխոյն վրայ, Ճուլա-Պալայի եւ Նէվրօքօբի կողմերէն։ Մեծ քանակութեամբ սնունդեղէն և հանդերձեղէն կը զրկուին մարթերանոցներու հաստատութեան համար։ Գալով բժշկական ծառայութեանց, ի սկզբան Մակեդոնիոյ բանակին համար որոշեալ բժշկաց թիւը մեծապէս բազմացեր է։ Այս յաւելումն ի անկից յառաջ գալիք խնամքները պիտի կրնան բարւոքել բանակին առողջական վիճակը։

Մայրաքաղաքս հասած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Պաթումի մէջ հրդեհ ծագելով, քարիւղի չորս մեծ մթերանոցներ այրեր են, յորս կը գտնուէին հազարաւոր սնտուկներ, և դրամական մեծ վնաս պատճառեր է։

Սերեզէնի նորընտիր ընդհանուր դատախազ Ղալիպ պէյ շաբաթ օրը իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Ժամանակէ մ'ի վեր Ճանիկի շրջակայքն ասպատակութեամբ զբաղող տաղակապետ Հասան Փէհլիվան՝ տեղական կառավարութեան կողմէ ձերբակալուելով բանտարկուեր է։

Երկու օր առաջ Թաթավլացի յոյն մը՝ Միխալիս Քաբաբիրէբի անուն, Բերա, Գատրիստան փողոցին մօտ Թրանվէյի կամուրջն ներքեւ մնալով, մարմնոյն վարի մասը փիրատորեցաւ բաւական ծանր կերպիւ։ Խեղճ մարդն անմիջապէս թաղատեսական հիւանդանոցը տարուեցաւ ուր հարկ եղաւ աջ ոտքը կարել։ Միխալիս յիսուն տարեկան է և 4 զաւակաց տէր։

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇՆ

Հայտար բաշխի երկաթուղոյ ընկերութեան վարչական խորհուրդն, որոյ գրասենեակները ցարդ ի Գալաթիա էին, հարկ դատեր է փոխադրել զայնս կայարանին մէջ։

Այս անօրինութիւն բնական և մանաւանդ խնայողական կը թուի ընկերութեան համար, այլ անշուշտ աննպաստ է վաճառականութեան։ Այժմ հարկ է որ ամեն յարաբերութեան համար մարդ Հայտար փայտ երթայ։

Զբօսական պարտուորիչ ուղեւորութեան մը հարկադրել է այս գործի մարդիկն, որոց ժամանակն այնքան սուղ է։

ՕՍՄ. ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆ

«Ամերիկայի և մեր երկրին միջեւ թղթատարական հաղորդակցութիւնք օր աւուր կը բարւոքին։ Այսպէս, Զալթիոյ նամակատունէն քաղաքիս նամակատան ուղղեալ հեռագրէ մը կը տեղեկանանք թէ Օէն-Լուիի նամակատունը (Միսուրի գետին վրայ, Ամերիկա) Թուրքիոյ համար իւր բոլոր նամակաթղթերը փակեալ պայուսակով պիտի ղրկէ այսուհետև ուղղակի օսմանեան նամակատանց։ Այդ պայուսակներու առաքումը տեղի պիտի ունենայ միշտ Անգլիա ուղեւորող թղթատար շոգենաւուց մեկնման պահուն, այնպէս որ Միացեալ Նահանգաց ամենէն հեռաւոր քաղաքաց թղթատարական պայուսակներն Իզմիր պիտի հասնին առառաւելն 15 կամ 16 օրուան մէջ, որ փառաւորութիւն մ'է։

«Այս առիթէն օգուտ քաղելով կը շնորհաւորենք Զալթիոյ թղթատարական Տնօրէնութիւնն այն փոխհեռագրութեան համար որով քաղաքիս նամակատան կանխաւ կը զեկուցանէ բոլոր արտասովոր առաքումները, թղթատարներու յապաղումը, ուղղութիւնները, և այլն։ Իզմիրի վաճառականական դասն ամեն ժամանակ մեծապէս կ'օգտի այս կարգի զեկուցումներէն և երախտապարտ պիտի մնայ յիշեալ Տնօրէնութեան»։

Իսմէթ էֆէնտի անուն Պ. Իսակը Հուիթէյբը շաբաթ օրը Պուրբէշ ուղեւորեցաւ, անշուշտ դարձեալ իւր թղթակից Թարգի, ըստ որում այդ քաղաքի մէջ տեղի կ'ունենան սերպօ-պուլկարական պատերազմի խաղաղութեան կնքման բանակցութիւնք։

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Փարիզի օսմ. դեսպանատան դիւանապետ անուանուեր է Նէրքիս էֆէնտի, պաշտօն ունենալով միանգամայն ժամանակակից քաղաքականութեան օսմ. պետութեան վերաբերեալ մասանց պատմութիւնը գրել։

Անցեալ երկուշաբթի օր ժամ երկուքին Վուրլայի (Իզմիր) մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։

Ամսօրեայ հելլենական դեր-հիւպատոս անուանած է Տոքթ. Լանալա, և Դարդանելի հելլենական հիւպատոսարանի առաջամեայ գործակատար՝ Պ. Ալէքսի Զէրֆօ։

Օսմանեան ընդհանուր Պարտուց վարչութեան պաշտօնեայներէն Պ. Ասքանատի Սամսոն ուղեւորեցաւ, քննական պտոյտ մ'ընելու համար։

Անցեալ շաբթու Ռէժիի դէտերը Վուրլայի (Իզմիր) մօտերն առագաստանաւ մը նշմարեր են որ 150 օխա փախցուած ծրախոտ ցամաքը կը հանէր, բայց մինչեւ որ ուղեր են ձեռք անցունել, առագաստանաւերն հեռացեր է ցամաքէն։

Սերեզէն առնուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ յիշեալ քաղաքի մէջ միջոցներ ձեռք կառնուին Սելանիկէն սպասուած զօրաց համախմբումը փութացնելու համար։ Զինուորական հրամատար Հասան փաշա կը շարունակէ իւր քննական պաշտօնը սահմանագլխոյն վրայ, Ճուլա-Պալայի եւ Նէվրօքօբի կողմերէն։ Մեծ քանակութեամբ սնունդեղէն և հանդերձեղէն կը զրկուին մարթերանոցներու հաստատութեան համար։ Գալով բժշկական ծառայութեանց, ի սկզբան Մակեդոնիոյ բանակին համար որոշեալ բժշկաց թիւը մեծապէս բազմացեր է։ Այս յաւելումն ի անկից յառաջ գալիք խնամքները պիտի կրնան բարւոքել բանակին առողջական վիճակը։

Մայրաքաղաքս հասած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Պաթումի մէջ հրդեհ ծագելով, քարիւղի չորս մեծ մթերանոցներ այրեր են, յորս կը գտնուէին հազարաւոր սնտուկներ, և դրամական մեծ վնաս պատճառեր է։

Սերեզէնի նորընտիր ընդհանուր դատախազ Ղալիպ պէյ շաբաթ օրը իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Ժամանակէ մ'ի վեր Ճանիկի շրջակայքն ասպատակութեամբ զբաղող տաղակապետ Հասան Փէհլիվան՝ տեղական կառավարութեան կողմէ ձերբակալուելով բանտարկուեր է։

Երկու օր առաջ Թաթավլացի յոյն մը՝ Միխալիս Քաբաբիրէբի անուն, Բերա, Գատրիստան փողոցին մօտ Թրանվէյի կամուրջն ներքեւ մնալով, մարմնոյն վարի մասը փիրատորեցաւ բաւական ծանր կերպիւ։ Խեղճ մարդն անմիջապէս թաղատեսական հիւանդանոցը տարուեցաւ ուր հարկ եղաւ աջ ոտքը կարել։ Միխալիս յիսուն տարեկան է և 4 զաւակաց տէր։

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇՆ

Հայտար բաշխի երկաթուղոյ ընկերութեան վարչական խորհուրդն, որոյ գրասենեակները ցարդ ի Գալաթիա էին, հարկ դատեր է փոխադրել զայնս կայարանին մէջ։

Այս անօրինութիւն բնական և մանաւանդ խնայողական կը թուի ընկերութեան համար, այլ անշուշտ աննպաստ է վաճառականութեան։ Այժմ հարկ է որ ամեն յարաբերութեան համար մարդ Հայտար փայտ երթայ։

Զբօսական պարտուորիչ ուղեւորութեան մը հարկադրել է այս գործի մարդիկն, որոց ժամանակն այնքան սուղ է։

ԹՐԱՄՈՒԼՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Հաստատ.

1886 Յունվ. 1էն մինչեւ 31 Յունվար (Ն. Տ.)

	Օրական	Ամսական
Պէշիքթաշի գիծ	4,727.51	146 553.—
Պոլսոյ գիծ	4,233 85	131,249. 50
Շիշլիի գիծ	4,694.62	145,533.25

Տնօրէն
Ա. Թրիվէլ

1886 Փետրուար 6
Կ. Պոլիս

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

ԱԺԱՆՑ ՀԱՎԱՍՈՒ

Փարիզ, 5 փետրուար

Երեսփոխանական ժողով. — Սրմատական քանի մը երեսփոխաններ առաջարկ մը մատուցին որ կը պահանջէ Օրէնսդիր իշխանաց արտաքսումն։ այլ հաւանական է որ այդ առաջարկ ետ առնուի, որովհետեւ չվայելեր Նախարարութեան հաւանութիւնն։

Փարիզ, 6 փետրուար

Երեսփոխանաց ժողովն այսօր վիճաբանեցաւ Պ. Ռոշֆորի առաջարկին վրայ որ կը պահանջէր անխտիր և ընդհանուր ներումն շնորհել քաղաքական և յարակից յանցանաց բանտարկելոց։

Նախարարապետ Պ. տը Ֆրէսինէ խօսեցաւ այդ առաջարկին դէմ որ վերջնապէս մերժուեցաւ 116ի դէմ 347 ձայնիւ։

Պաշտօնապէս կը ծանուցուի Բորթուկալի գահաժառանգ իշխան Պրանգանցայի դքսին ամուսնութիւնն ընդ Ամէլի իշխանուհւոյն, անդրանիկ դուստր Փարիզի Կոմսին։

Լոնտոն, 5 փետրուար

Ըստ Տէյլի Նիւզի, Սրբ Զ. Տիլք պիտի յաջորդէ Լորտ Ռոզպերիի իբր Նախարար Արտաքին գործոց։(*)

Պէլկրատէն կը հեռագրեն առ Թայմս թէ ռուս դեսպան յայտարարեր է թէ բնաւ չընդունիր որ Պուլկարիա և Սերպիա իրենց հաշտութեան բանակցութեանց մէջ, որք կ'սկսին ի Պուքրէշ, միջնաբանութիւն յ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՔ

Օրէնագիտական բժշկութեան պէտքը, նոր հրատարակութեան մը առթիւ։—Մեծն Պետրոսի ներքին կենաց վերաբերեալ արկած մը։—Նաբոլէոն Պոնապարթ և անձնասպանութիւն։—Վիքթոր Հիւկո և ապագայն։—Ապահովագրութիւն դեղագործաց։—Շնորհակալիք։

Փարիզի հռչակաւոր օրէնագէտ-բժիշկ մը, Պ. Տոքթ. Լըկրան տիւ Սոլ, այս օրեր հրատարակեց երկրորդ մը. պագրութեամբ հոյակապ մատեան մը, օրէնագիտական բժշկութեան վրայ։ Հարկ չկայ ըսել թէ ո՛րչափ կարեւոր ճիւղ մ'է այս գիտութիւնն և ի՞նչ մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանէ դատարանաց ամենածանր եղելութեանց առթիւ, որպէս են այլեւայլ ոճիրք և եղեռնագործութիւնք։ Ցոյժ ցաւալի է, սակայն, որ այսպիսի անհրաժեշտ գիտութիւն մը մեր երկրին բժիշկներէն մի մեծ մասին հիմնական ուսումնասիրութեան առարկայ եղած չէ ցարդ։ Այս թերութիւնը պարտ էր լնուլ մեր բժշկական վարժարանն՝ որ կը հացուցնէ մանաւանդ այժմ գրեթէ ամբողջ գաւառաց քաղաքապետական բժիշկներն, այսինքն զանոնք որ ամենէն աւելի պարտաւոր էին ուսումնասիրել այս ամենապիտանի գիտութիւնն։ Երբ գաւառի մը մէջ որևէ կարեւոր ոճրագործութիւն կամ դատական որևէ կարեւոր խնդիր մը պատահի, ի՞նչպէս պիտի կարենայ լուծում մը տալ այս խնդրոյ այն բժիշկն՝ որ օրէնագիտական բժշկութեան խորախորհուրդ գաղտնեաց տեղեակ չէ։ Եւ սակայն գիտենք, ամեն օր լրագիրներու մէջ կը կարդանք որ ի՞նչ մեծ դեր կը խաղան Պրուարտէլի, Լըկրան տիւ Սոլի, Թառտիէոյի և այլոց պէս նշանաւոր օրէնագէտ-բժիշկներ։ Ուստի գիտնալով հանդերձ Ն. Վ. Մարքօ փաշայի ընդհանրապէս և ուսուցիչ Տոքթ. Ե. Խանտանեան պէյի մասնաւորապէս տարած հոգերն և թափած ճիգերը, կը խընդրեմք խոնարհաբար որ քիչ մը աւելի լուրջ ուսումնասիրութեան ստիպուին ապագայ բժիշկք այս օգտակար գիտութեան մասին։ Շատ նպաստաւոր բարւոքում մ'է հաստատել մի փոքր աշխատանոց օրէնագիտական-բժշկութեան ընութեանց, որպէս կայ մեծ մը քիմիական փորձերու համար։

* * *

Արդ, քանի մը փոխառութիւններ ընենք հոս Պ. Լըկրան տիւ Սոլի վերոյիշեալ գիրքէն՝ որ լի է հետաքրքրաշարժ եղելութեանց պատմութիւններով։ Նախ՝ դիւով մարդու անպատասխանատուութեան առթիւ հետեւեալը կը գտնեմք անոր մէջ։ Մեծն Պետրոս, իւր երկրորդ ամուսնութենէն քիչ ժամանակ ետքը, Զարինային (կայսրուհի) յղեց պատգամ մը յոյժ սիպողական։ Վիլպուա անուանով Ֆրանսացիի մը յանձնեց իւր ձեռքովն յանձնել հեռագիրը։ Ցուրտը խիստ սաստիկ էր, Վիլպուան ալ խմելը կը սիրէր, և երբ հասաւ իւր յղուած տեղը, գինով էր և յոյժ գըրգռեալ։ Զարինան անկողինը պառկած էր, և իւր կանայք հեռացան երբ պատգամաբերը ներս մտաւ։ Ի տես դեռատի և գեղանի կնոջ մը, Վիլպուա աննկարագրելի վայրագութեամբ մը խուժեց կայսրուհւոյն վրայ։ Թէպէտ վաղընդվոյթ օգնութեան հասան, բայց բացակայ ամուսնոյն պատիւն անկարելի եղաւ փրկել։ Սենեակի մը մէջ բանտարկեցին զայն, և հոն քնացաւ, եւ երբ Մեծն Պետրոս փութանակի կանչուեցաւ և գնաց գինովին քով, դեռ ի քուն էր Վիլպուա։ Երբ արթնցուցին, բան մը չէր յիշեր իւր գործած վայրագութենէն։ Զարն որ բանաւոր պատճառներ ունէր արբեցութիւնն արդարացնելու, շատացաւ յղելով յանցաւորը պետութեան թիարաններէն մին։ Վեց ամիս ետքը, Շնորհք ըրաւ անոր և վերահաստատեց իւր առջի պաշտօնին մէջ։

* * *

Նոյն մատենի մէջ կը գտնեմք նաև հետեւեալը։

Թուրնի պաշարումն քիչ ժամանակ ետքը, Նաբոլէոն Պոնապարթ, Օպրի քաղաքացւոյն ատելութեան պատճառաւ յանկարծակի պաշտօնէ ձգուած լինելով, կը գտնուէր «այն տեսակ նողկալի վիճակի մէջ, որ իմացական կարողութիւնները կը դադրեցնէ և կեանքը ծանր բեռ մը կ'ընէ»։ Զկրնալով օգնել իւր ծնողաց որոնք նեղութեան մէջ էին, ապագայ կայսրը գնաց ինքզինք ջրասոյզ ընելու, երբ հանդիպեցաւ Տէժաղին որ 30,000 ֆրանք փոխ տուաւ անոր։ Այս բարեկամն ոսկին Պոնապարթի ընտանիքը փրկեց։

Քիչ մը ետքը, երկրորդ փորձ անձնասպանութեան։։։։ Իրողութիւնք կ'առաջանան, կայսրութիւնը ի գլուխ կ'ելնէ։ 1814 ապրիլի 14ն ենք։ Նաբոլեոն Ֆոնթէնէպլոյի պալատն է, առանձնակեաց, զօրավար անբանակ, թագաւոր անթագ։ Ի՞նչ անցաւ դարձաւ դիւերային։ Քանի մը տարիներ ետք, Նաբոլէոն կը պատմէր զայն այսպէս։ Ռուսական նահանջումէն ի վեր, կը կրէի մեռաքսէ քսակ մը վիզս կախուած որուն մէջ կար թոյն մը իմնէ պատրաստուած։ «Ինչո՞ւ այդչափ տառապիմ, ըսի ինքիրենս, և ո՞վ գիտէ թերեւս իմ մահս իմ սրդւոյս գլուխը թագ մը կը դնէ։ Ֆրանսան փրկուած պիտի լինի։։։» Զվարանեցայ և խմեցի թոյնը տեսակ մը բարեբաստութեամբ. սակայն ժամանակը առած էր անոր ազդեցութիւնը։ Աստուած այս անգամ ալ չթողուց որ մեռնիմ. Սենթ-Էլենը վիճակուած էր ինձ։։։

Ի դէպ է ասա յիշել անմահին Վիքթոր Հիւկոյի հետեւեալ տողերը՝ որք յանուն մեծ յաղթողին գրուած են.

Ո՛չ, ապագայն մեկուն չէ,
Ապագայն Աստուծոյ է։
Ամէն ժամ որ կը հնչէ,
«Մենք բարեաւ» մեղ կ'ըսէ։
. . . . . .
Ապագայն Ուաթերլօ է,
Ապագայն Սենթ-Էլէն է,
Ապագայն գերեզմանն է։

* * *

Ապահովագրութիւնը հիմա ամեն բանի վրայ տարածուելու հակամէտ է։ Դեղագործութիւնը միայն չէր կրած անոր լուծը, և հիմա այն ալ իւր գլուխը կը խոնարհեցնէ։ Գիտենք որ դեղագործութեան արուեստին մէջ մերթ ընդ մերթ սխալներ կը գործուին և ասոր համար տուգանք ալն։ տալու կը դատապարտուին յանցաւորը դեղագործը։ Արդ ապահովագրութեան ընկերութիւն մը հաստատուած է որուն տարին 20 ֆրանք տուող դեղագործ մը բնաւ տուգանք տալէ փախչուենար։ Բայց ընկերութիւնը 10,000 ֆրանքէն աւելի չապահովագրեր Ա՛ղդ մեր անմեղ դեղագործաց սմանց։

* * *

Շնորհ ունիմ այն ազնիւ ընթերցողաց՝ որք իմ Ալէ-Էլէի մէջ հրատարակուած Խահուէի յօդուածիս համար իրենց գոհունակութիւնը յայտնած են։

ՏՕՔԹ. Ռ. ՌՕՊԵՆՍՕՆ

ՆՈՐԱՎԷՊ

ԽԱՂԻ ՄԷՋ ՇԱՀՈՒԱԾ ԿԻՆՆ

Ա.

Իրիկուն մը, Ռուսիոյ վրայ կը խօսէինք սամավարին շուրջը զոր գեռ նոր բերած էին։ Ընդ կը գտնուէր ծերունի դիւանագէտ մը որ ընդ երկար ապրած էր ի Բեռլրսպուրկ։ Հետեւեալ պատմութիւնն ըրաւ մեզ զոր ստ կ'արձանագրեմ առանց բան մը փոխելու։ Սոփոսուած եմ միայն կեղծ անուններ տալ անձերուն, որովհետեւ իրենց բուն անուններն հանրածանօթ են. թէեւ պատմութիւնը նիրոյա կայսեր ժամանակին կը վերաբերի, մոռցուած չէ ցարդ։

Ոչ ուրեք, ըսաւ մեզ, այնքան կր խաղան որքան ի Ռուսիա։ Սա չէ միայն կիրք մը որ իւր մոլեգնութիւնն ունի. պարտաւորիչ պերճանք մ'է։ Զխաղացող սպայ մը մեծ համարում չվայելեր. հանրածանօթ անձ մը որ մերթ ընդ չենթարկեր զանձն խաղի թուղթերով անանկանալու վտանգին, կը համարուի գծուծ ագահ մը և իւր հաւասարաց մէջ դէպն յարգանք կը վայելէ։ Ահռելի պատմութիւններ կան այդ խաղամոլներուն վրայ որք նախ սկսած են խաղալ նորաձեւութեան համակերպելու համար, տակաւ առ տակաւ հաճոյք զգացած են, և ի վերջոյ ամեն ինչ զոհած են իրենց կրքին, հարստութիւն, ատիճան, դիրք, պատիւ, և իրենց կեանքն, երբ ատի միայն կը մնար իրենց տրամադրութեան ներքեւ։ Ուստի բնաւ չէի զարմանար երբ լսեմ կը պատմէին թէ այն ինչ սպայն գնացած էր սպանուիլ ի Կովկաս, թէ այս ինչն անձնասպան եղած էր, թէ այն ինչ իշխանն իւր ընտանեաց ադամանդները գողցած էր, այն ինչ պաշտօնատարը՝ պետութեան դրամն։ Այլ ինձ վերապահուած էր տեսնել նուազ սովորական երեւոյթ մը։ Օր մը ցոյց տուին ինձ կին մը, ըսելով.

—Ակուսդինոֆ իշխանուհին է։ Իւր ամուսինը շահած է զայն խաղի մէջ։ Կ'ուզէ՞ք որ ձեզ ներկայացնեմ։

Խաղի մէջ շահուած կին մը խիստ հաղուադէպ բան մ'է և փափաք ունեցայ մօտէն տեսնելու զնա։ Իրեն համար զգացած շահեկանութիւնս չնուազեցաւ բնաւին երբ բարձրաստիճան անձն՝ որ արքունեաց մէջ իւր հովանաւորութեան ներքեւ առած էր զիս՝ աւելցուց։

—Հրապուրիչ կին մ'է, և հակառակ իւր մեծ տարիքին, տակաւին հաճելի կը թուի իւր մտաց շնորհով ու ձեւերուն աղնուութեամբ։ Եօթանասուն տարեկան է, գիտցած ըլլաս։ Բնաւ մոռքէ չպիտի անցուներիր, հէ՞ն։ Տես հասակն ի՞նչ ուզիղ, վայելուչ և նուրբ է։ Դիցուհւոյ մը պէս կը քալէ, նորատի աղջկան մը դիմաց գոյնն ունի, աչերն երբէք ունեցած չեն այսքան փայլ, և իւր սպիտակ մազերն արծաթեայ պակի մը կը նմանին։ Ասասկ պիտի սարէ, և ոչ ոք պիտի լինի աւելի շնորհալիր։ Պարած միջոցին իւր պատութիւնն ընեմ քեզ։։։։ Մենց որ բարձր տիկին մ'է բառին բովանդակ նշանակութեամբ։ Մինչեւ հիմա կերած է ութսուն հազար գիւղացի։ Առաջ հարիւր հազար ունէր։ Կը մնայ միայն քսան հազար՝ որպէսզի ապրի մինչեւ վերջին վայրկեանը։ Վախնամ թէ չպիտի բաւէ այդ։

Գացինք զետեղուեցանք սրահին մէկ անկիւնն, և ընկերակիցս սկսաւ իւր պատմութիւնը։ Պիտի ջանամ ասա արտագրել զայն կարելի եղածին չափ ճշգրիտ։

—Մարիա Ֆէոտորովնա, ծնեալ իշխանուհի Տ։։։, կնութեան խնդրուեցաւ իւր գեղեցկութեան համար։ Թէեւ հարուստ, պատուական օրիորդ էր ձարուհւոյն որ չատ կը սիրէր զայն։ Տասնեւութ տարեկան հասակին մէջ ամուսնացաւ Զէրէցոֆ իշխանին որ խենդի պէս սիրահարած էր նմա։

Ռուսիա մեծնաշնորհեալ երկիր մ'է ուր սէրը կորուսած չէ իւր բոլոր իրաւունքները։ Տակաւին անդ գիտեն յիմարաբար սիրել։ Կը տեսնուին անդ բարձր տիկիններ որք կ'առեւանգեն խեղճ սպայներ, և մեծավարձամ իշխաններ որք կ'առեւանգեն աղքատ աղջիկներ։ Մարիա Ֆէոտորովնա մեծ հարստութիւն ունէր. ուստի հարկ չեղաւ առեւանգել զայն։ Զէրէցոֆ խընդրեց նորա ձեռքն, և կայսրուհին ու ընտանիքը չնորհեցին զայն նմա։

Զէրէցոֆ լաւ սպայ մ'էր, զօրավարհաւատարիմ այն տարիքին մէջ ուր այլք տեղակալ են սովորաբար, թիկնապահ կայսեր՝ որ մեծապէս կը յարգէր այդ ժրաջան, լրջամիտ և գիտուն երիտասարդն։ Օժտեալ մեծագոյն բարեմասնութեամբք, միակ թերութիւն մ'ունէր. չէր խաղար։ Ցաճախ գիտողութիւն ըրած էին իրեն այս բանին համար, և ձարն ինքն իսկ օր մ'ըսած էր նմա.

—Լաւ ուրեմն, զօրավար, ըսել է բընաւ չե՞ս խաղար։ Օ՛ն, եկուր խաղ մը Բուլֆեռոնս ընենք միատեղ։

Բուլֆեռոնսը, գիտէք, նախամեծար խաղն է ի Բեռլրսպուրկ. կամ գէթ այնպէս էր իմ ժամանակս։ Լսած եմ թէ այժմ պոռթաան յաջողած է անոր։

Զէրէցոֆ այնքան կ'ատէր խաղն որ հազիւ կանոնները գիտէր, և տիսրուեցաւ ներողութիւն խնդրել Կայսրէն։

—Ի՞նչ, չե՞ս գիտեր Բուլֆեռոնս խաղալ, ըսաւ Զարը խնդալով։ Պէտք է սովրիս, սիրելիս, պէտք է սովրիս։ Ասասկ Ակուսդինոֆ որ այդ արհեստին վարպետ եղած է և որ դաս պիտի տայ քեզ։

Կայսեր այս հրամանը կը բաւէր որպէսզի Զէրէցոֆ որոշէր խաղալ։

Ակուսդինոֆի արքունեաց ամենէն գեղեցիկ խաղացողն էր։ Խոհեմ, ճարտար, տէր անձին, չկար մէկը որ կարենար լաւագոյն խաղալ, ինքզինքը զսպել և սակայն յանդուգն հարուածներ փորձել։ Միշտ չէր շահեր, այլ ստէպ ստէպ կը շահէր։ Անզգայ էր երբ կորսնցնէր, ու շահն ալ յառաջ չէր բերեր ի նա։ Ուստի բնաւ չէի զարմանար երբ լսեմ կը պատմէին թէ այն ինչ սպայն գնացած էր սպանուիլ ի Կովկաս, թէ այս ինչն անձնասպան եղած էր, թէ այն ինչ իշխանն իւր ընտանեաց ադամանդները գողցած էր, այն ինչ պաշտօնատարը՝ պետութեան դրամն։ Այլ ինձ վերապահուած էր տեսնել նուազ սովորական երեւոյթ մը։ Օր մը ցոյց տուին ինձ կին մը, ըսելով.

—Ակուսդինոֆի իշխանուհին է։ Իւր ամուսինը շահած է զայն խաղի մէջ։ Կ'ուզէ՞ք որ ձեզ ներկայացնեմ։

Խաղի մէջ շահուած կին մը խիստ հաղուադէպ բան մ'է և փափաք ունեցայ մօտէն տեսնելու զնա։ Իրեն համար զգացած շահեկանութիւնս չնուազեցաւ բնաւին երբ բարձրաստիճան անձն՝ որ արքունեաց մէջ իւր հովանաւորութեան ներքեւ առած էր զիս՝ աւելցուց։

—Հրապուրիչ կին մ'է, և հակառակ իւր մեծ տարիքին, տակաւին հաճելի կը թուի իւր մտաց շնորհով ու ձեւերուն աղնուութեամբ։ Եօթանասուն տարեկան է, գիտցած ըլլաս։ Բնաւ մոռքէ չպիտի անցուներիր, հէ՞ն։ Տես հասակն ի՞նչ ուղ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐԲԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐԻՈՅ 1,718,462

ՆՕՐԹՀԲԸՆ ԷՇԻՐԸՆ Ս

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐԻՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր դնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած ՁՆԱՆԵՒՆ 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 **ՄԱՐԻԹԱՅՄ** ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօժիսօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

· 26 · 1534 · —Մահմուտ բաշատա Տայէ խաթուն մահալլէսինտէ Գաղտրլար խանը թափթանիսինտէ չէրի 50 դրչ. քիրալը գուլյուճաք օտասը Կէտիկինին սիւրիս հիւսէսի

· 607 · 10000 · —Գարաքոր տագիգատ Թէվֆէք Խարէտատին մահալլէսինտէ Գարաքոր տագիգ ճատոդէսինտէ Թէպլիէն 60 մէթրօ արտատէ չէրի 120 դրչ. քիրալը մուլք մահկէտոլք 1 պաղ դէյմէուն գաղճի տիւքքեանը։

· 6 · 1666 · —Զագմագճըլարտան Տայէխաթուն մահալլէսինտէ Զագմագճըլար եօգուչրնատա Վարտոէ խանը գարշուսրնատա խանը ճէնտանը պաղիրին-Ճիւնճիւ գաթին-ատա սագալտա չէչմէսինտէ նպդր չէրիր 100 դրչ. քիրալը 1 պաղդեարիկր օտասնը 6 հիսէսէքէն 1 հիսէսիր։

· 8 · 2500 · —Ագսէրայտա Մուրատ բաշա մահալլէսինտէ Շաբիր բաշա սօգաղճեսատ թէրպիէն 60 մէթրօ արտատէ 3 օտաս մէ 2 սուլիա մէ 1 գուլյու մէ 60 մէթրօ պաղճէյի միլիմէթրի ալաշաղ 1 պաղ մէնդիլ։

(1) Ճիւմլէլերին պաղարրնտաքի հիրատատ պուլունան բաղդատաքր մահալլէսինտէն նիւմէրօպարընը, իքինճի հիղատաթիւէր գրյմէթը մոսխանէնէլերի, մէ իւչունճիւ հիղատաթիւէր պէտէք միւզայէտէլերինի պիլարմէքճէյ տիւյէր։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Նպլսմիսէ էրզագ ամպարը իչուն միւպարեան օրունաճագ օրան օն պին գըյէ Թրիկեա զէյթունըքն պէէրի գըյէյի ճէտիտի ատգանն սէքիզ փարայա Թալիպի էօհէտսինտէ օրուպ իշպու քեանունի բանի բուլմինն ելրմի ալթընճը փապար վիճնի գարարը գաթէօր վիրիլէճէյինէն վէ Ֆիրմի նէէտինճի փապար իրթէօր կիւնի տաքի թէքարիւր իտէն ֆիլաթընատան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապսպ օրունաճարընատան ի-թայա թալիպ օրանրարքն լէվալմամքը ուժուսմիէ տարէէսինէ կէյմէկէրի իլան օրունուր։

23 քեանունի սանի 1886

3—3

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԽԸՏԻՎԻԷ

ՈՒՂՂԱԿԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Տարբնէ չոգենաւը, նաւապետ Բէրէյրա, յաւուրիսայ շաբաթի, Փետր. 10, պիտի մեկնի, ժամ 4 ի Տարտանէլ, Միտիլի, Պիրէոն և Ալէքսանդրիա, ուր պիտի հնարաւորի Սաէհիոյ և Պարիր ծովու գծին հետ։

Խրտիվիէ Ընկերութեան չոգենաւը Յունիսէն կը մեկնին ամէն Հինգշաբթի երեկոները, Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր և Բիրէա հանգիստով։

Ալէքսանդրիա կը հասնին երկուշաբթի առաւօտները։ Ուղեւորութիւնը կը տեւէ չորս ու կէս օր։

Ուղեւորներուն և ապրանաց համար դիմել Պոլիս, Կամուրջին քով, Վալիտէ-Սուլթան խանն և կամ Ղալաթիոյ Ճիւղը, Վօյվոտա փողոց, Նուսուլի Իզզէտտին խան։

ԳԻՆԵՒՈՐ ՊԱՅՏԱՆԷ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Առաջին կարգի սեղան։ Սենեկասպառ կին մը յատկացուած է տիկնանց տարհին։ Քանդամայն եւրոպացի բժիշկ մը կը գտնուի։ Առաջին ատիճանի տոմսակը մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են, դիւրութիւն ընծայելու համար անոնց որ իրենց ճանապարհորդութեան շրջանին մէջ շոգենաւին հանդիպած ո՛ և է նաւաջնդիսան ելլով, օրերով, ժամանակ անցուցեն և յաջորդ շոգենաւով իրենց ճամբորդութիւնը շարունակել ուզեն։ Առնուազն երեք անդամէ բաղկացեալ ընտանեաց տոմսակաց վրայ 0/0 10 զեղչ մը կը լինի։ Երեք ու դարձի տոմսակաց վրայ 0/0 10 զեղչ մը կը լինի, ի բաց առեալ ճաշը։ Ընտանեաց համար այս զեղչն 0/0 15 է։ Երեք ու դարձի տոմսակք մինչեւ մեկ ամիս ընդունելի են, եթէ Ապրիլի սկիզբն մինչեւ Յունիսի բնդհիզբը դանուին, իսկ տարւոյն միւս ամիսներուն մէջ մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են։

Մանրամասն։ — Խրտիվիէ ընկերութեան կարմիր ծովու մէջ բանող շոգենաւերն ամէն ուրբաթ Պոլսէն կը ելլեն, շաբաթը մէկ անգամ Իզմիր, Հաֆա և Նուսաքիմ, և տասնմէկերդ օրն անգամ մը Մերսինա, Հօրէյտա, և Ալէքսի Ծովածորին մէջ, Թասնուրա, Դէյրէա, Պարպարա և Ալէքսի նաւահանգիստները կը հանդիպին։

ՄՐՏԵՍ Ս. Է. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԾՈՒԱՅՈՅ ՄԷՋ. ՆՈՐՈՒՈՒՐԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Դերման ընկած մազերուն գոյն, վերնիճ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Դլխոս թեւիր շատ մը անեղեսյի գրնե։ Իր անուշ հոտը ատատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Բայց փորձը ունենան ամենը ըսորոնց մինքրագուտած մազերիրենց բնական գոյնին դարձան, և Ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Կերպի չէ, և ամենեին դեան մը չունի։ Թէ որ կուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենդանի մը պահել, ապանց ուշանալու շեշ մը ատպիր դէնին Ս. Է. Ալլենի Հոսոշ ուրենան նորոգողին։ (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Դլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նշանակ Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Կը վաճառուի ամէն սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անդրվազի գեղագործներու քով։

Կը դտնուի Ն. և ժ. Գանդիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց։ Էմիրեան Դարբանա, Անգլիական մթերանոց, Եիւքսէք Գալաթասրայ։ և Իզմիրի Լաղանտէլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց։

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կը վաճառէ ամէն տեսակ ընտիր թէյեր։ Ամէն յաճախորդ որ դիմէն Թաքսիմ փողոց Թիւ 70 (Մբսբը Զարշբի կից, ադրիւրին վերի կողմը) գոհ պիտի լինին իրենց ստացած թէյերուն թէ՛ տեսակէն և թէ՛ դնէն։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչեսթրոյնի Գլխաւոր Քանոնաւոր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոնաւոր	4200	Օսարիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէրէիս	3000
Օսմանի	4000	Բերա	3000
Սէհսուդրիա	3250	Ադրանդիզ	1700
Թիպս	3250	Լօդիւս	800
Մակսարա	3250	Օլինտա	800
Մարիսէիս	3250	Սէսիլ	700
Սֆինքս	3000		

Անգլիական չոգենաւը, նաւապետ Լօրէվէտ, Լիվերբուլէն ատ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Թիպս չոգենաւը, նաւապետ Տրֆիվի, ամսոյս զ էպի 10 ին, ուղղակի Լիվերբուլ պիտի երթայ։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանլզզ փողոց,
Ուիթոլ խան
ՁԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 51, Ձէյմս Սթրիթ, Լիվերբուլ

ՖԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Աբտ ամէն տարի մ'անգամ կը բանին Լիվերբուլ և Մէնչեսթրոյնի գլխ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Գալիա	3,000	Մալթա	3,000
Ալէքսօ	3,000	Մորոքքօ	2,500
Պալտիք	2,500	Նանթ	2,500
Պրիթիշ Քուին	1,200	Բալմիրա	3,000
Շերսուրկ	2,000	Սէրիա	4,600
Տէմբրարա	2,500	Սարակօսա	3,000
Կոլիա	4,000	Սամնրիա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500

Մալթա չոգենաւը, նաւապետ Լէվիս, Լիվերբուլէն ատ հասաւ և ի մօտոյ վերադարձին Լիվերբուլ իր մեկին Զմիւռնիոյ ճանբով։

Քէտար չոգենաւը, նաւապետ Ֆէրրիւսոն, ամսոյս 10ին Լիվերբուլէն ատ կը ելլայ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՆ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հաֆիզ
փաշա խան Ղալաթա
511

ԲԱԲԱԵԱՆ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ, Մէնչեսթրոյնի և Օրեսյի Գլխ. Քանոնաւորաց Քանոյ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ասիա Մինոր	3,000	Գրէս
Աբարատ	2,500	Ռոբերս
Ադրատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռիւիզ
Պասսոսթիա	3,500	Մարշ
Բուսիկիա	2,800	Ֆօթրրէիլ

Բալ չոգենաւը, նաւապետ Ուսոթինկդըն, փետրուար 12 ին Պաթումէն ատ դառնալով Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Ադիտոր չոգենաւը, փետրուար 7 ին Լիվերբուլէն ատ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ Դանիել Բաբա եւ Ընկ.
513 Գործակալք

ՅՐԷՏ· ԼԻՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Աբտ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվերբուլ և Ալէքսանդրիոյ գլխ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալբերիան	2500	Ֆլաֆնիան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլուվիան	2500	Ֆլորիան	3700
Ամերիան	2500	Իպերիան	5500
Արապիան	3700	Կիլիկիան	5500
Պավարիան	6000	Իսպրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սարդինեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օքսորթոյ	700
Ֆինիսիան	3700	Բերսիան	3800
Ֆրանսիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆրիզիսիան	3700	Վիրջինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամէն գիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 54, 55, 56, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.
Նաւատերաք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներն՝
Կ. Պոլիս, Լոռուարտ Լաֆոնդէն.
Զմիւռնիա, Պարոնայք Ռանդ.
Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մարդա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտատոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ և ընկ.
512

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ն. ԲԱԲԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլիոյ և Բօրդոյի Գլխ. Կանոնաւորաց Քանոյ

Մեծ շոգենաւն փետրուար 10 ին պիտի մեկնի ի Հալբ։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւատէրերի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՔ ԲԸՂՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
514 Մոսխանէ փողոց, Թիւ 141

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՆ

Ընդ գլխ Ռէտէյ, կ. Գալաց և Օրեսյի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Այպսիս	2,000	Լէբանոն	4,500
Ալֆէլդ	3,000	Մարենկո	4,300
Աբկէր	1,300	Մարատոն	2,500
Գասսաս	3,500	Միլս	2,000
Գլորտիս	2,200	Նէրոս	2,000
Գէյլոր	2,600	Օթելլոս	5,000
Գալիքոս	2,500	Օրլանտոս	3,000
Գամմոս	2,100	Ադրանդոս	1,300
Գաղոս	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոսմ	2,700	Բալերմոն	3,200
Տիտոս	2,500	Բասքեր	1,700
Ջոմինս	1,800	Քիլոս	2,800
Էրոսք	2,600	Ռիալթոս	1,400
Տրադոս	2,600	Ռիֆալոս	3,200
Ֆայքոն	800	Ռոյոս	3,000
Ֆիտոս	1,700	Ռոմանոս	5,500
Ֆլամինկս	1,600	Ռոմէս	3,500
Կալիլէս	5,500	Պալերմոս	4,000
Կիդանոս	2,200	Պարֆոս	2,000
Կոզս	1,800	Պիլգիս	2,000
Կրոսնոս	2,200	Սոբէնգոս	1,300
Հանկս		Թասոս	1,200
Հէրոս	2,000	Թ. Ռ-իլրոն	3,000
Հիսպանկս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թոլեոս	2,800
Ճիսս	2,300	Քսանդոս	3,600
Քէլոս	2,000	Եեսոս	1600
Քոմիս	2,200	Զեպրա	3,000
Լէս	2,000	Զեբոս	11,0

Թելլոս չոգենաւը, նաւապետ Մօրրս, ընդհանուր վաճառքով Հալէն ատ հասած պարպած և յԱմերիկա ուղեւորած է։

Մոսիս չոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է փետրվար 1էն, և 18ին ատ կրպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն գիւրութիւնները ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԻՏԷՏԻՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ
514 խան Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՍ

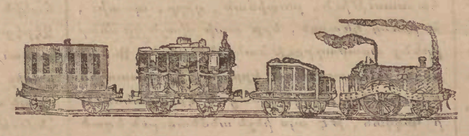

ԱՐԵՒԵԼՔԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՆ ՔՄԷՃԷԻ

կսկսալ ի 1 Հոկտեմբերի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՆՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60
	Առաւօտ												Իրիկուն									
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Պոլիս	6	17	6	50	7	15	7	42	8	14	8	43	9	12	9	42	10	20	10	39	11	17
Գում-գարու	6	28	7	...	7	27	7	53	8	25	8	54	9	23	9	53	10	30	10	49	11	28
Եէնի-գարու		...		...		...	7	57		...	8	58		...		...	10	34	10	53	11	32
Տարտանէլ		...		...		...	8	...		...		...		...		...	10	37	10	56	11	35
Սամաթիա		...		...		...	8	6		...	9	4		...		...	10	42	11	4	11	40
Եէսիլ-գուլէ	6	37	7	40	7	41	8	12	8	33	9	10	9	31	10	1	10	46	11	4	11	45
Մարմարիզ	6	48	7	23	8	...	8	24		...	9	22		...		...	10	58		...	11	58
Ա.յ Սթեֆանօ		...	7	33	8	14	8	34		...	9	32		...		...	11	8		...	12	9
Քիւչիւք Զէք		...		...	8	25		...		...		...		...		...		...		...	12	18

ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՆՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	1
	Առաւօտ												Իրիկուն									
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Քիւչիւք Զէք		...	6	34		...		...		...		...	1	24		...		...		...	6	38
Ա.յ Սթեֆանօ		...	6	44		...	7	45		...	8	44		...	11	20		...	4	48	5	39
Պագրիգիւզ	6	...	6	55	7	24	7	57		...	8	55		...	11	31		...	4	59	5	50
Եէսիլ-գուլէ	6	13	7	8	7	37	8	11	8	38	9	9	9	37	10	2	10	12	11	12	11	44
Սամաթիա	6	17	7	12	7	41	8	15	8	42	9	13	9	41		...	10	16	11	16	11	48
Տարտանէլ	6	22	7	17	7	46		...	8	47		...	9	46		...	10	21	11	21	11	53
Եէնի-գարու	6	25	7	20	7	49	8	21	8	50	9	19	9	49		...	10	24	11	24	11	56
Գում-գարու	6	30	7	25	7	54	8	26	8	55	9	24	9	54	10	11	10	29	11	29	12	1
Կ. Պոլիս	6	39	7	34	8	3	8	35	9	4	9	33	10	3	10	20	10	38	11	38	12	10

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամուրջի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց միջեւ։ Ուրբաթ և Կիրակի օրերն Թիւ 20 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Ֆլորիա։